

2013

Noorte palvenädala loengud

Teema: Misjon ja teenimine

Autor: Maria Dunchie

1. päev

Äratus, mis loeb

Võib-olla tuli üleskutse ärkamiseks juhtidelt. Aga ehk tundsid kogukonna inimesed ise vajadust reformatsiooni järele.

Minevikus oli neid kutsutud olema Jumala rahvas ning nad tundsid õigustatult, et on aeg oma elud uuesti Jumalale pühendada ja Jumal peaks neid nähtavamalt õnnistama.

Nad hakkasid iga päev koos käima, et teenida Jumalat ning paluda Tema väge ja ligiolu. Nad uurisid Pühakirja ja julgustasid neis vaimulikes tegevustes üksteist. Nad isegi paastasid teatud aja, olles ilma toiduta, et väljendada oma pühendumist ning igatsust suurema pühaduse järele.

Aga siiski tundus, et Jumal ei pane tähele ega vasta. Vaatamata rahva ilmsele pühendumisele, tulihingelistele palvetele ja arvukatele teenistustele ei tundnud inimesed, et nemad oleksid lähemal Jumalale või Jumal neile. Kõigepealt kahekordistasid nad oma pingutusi, arvates et Jumal soovib suuremat pühendumist, täielikumat 24/7 stiilis ustavust. Tõsisemat palvet. Tõsisemat õppimist. Rohkem ülistust. Rohkem andmist. Rohkem loobumist.

Kuid mõned hakkasid neist vaimulikest pingutustest väsima. Samal ajal kui ühed jätkasid regulaarset paastumist, andsid teised alla ning naasid oma endiste rutiinide juurde. Kui Jumal ei tunnustanud ega vastanud nende palvetele ja ohvritele võimsamal moel, siis ehk ei olnudki Ta neist nii huvitatud. Üleüldse, ehk ei olnudki nemad Tema rahvas? Kes nad olid, et arvata endast midagi erilist?

Siis saabus prohvet. Jesaja oli rahva hulgas tuntud oma teravate väljaütlemiste poolest ja väitis, et kõneleb Jumala nimel. Igatahes pälvis ta inimeste tähelepanu, kui ta templi juurde saabus ning tema kuulutus pasunahäälena üle linna kaikus. Tal oli sõnum Jumalalt.

„Miks me oleme paastunud,“ küsisid inimesed Jumalalt, suutes lõpuks sõnastada oma hiljutisest pühendumusest põhjustatud frustratsiooni, „ja Sina pole seda näinud? Miks oleme end alandanud ja Sina pole märganud?“

Jesaja teatas, et Jumal märkas küll nende pingutusi Tema tähelepanu saavutamiseks, aga need ei avaldanud Talle muljet. Nende rasket vaimulikku

tööd küll märgati, ent ei hinnatud. Nende vaimsetest püüdlustest puudus *märk*, mida Jumal igatses oma rahva juures näha.

Religiooni probleem

Nagu meiegi puhul, käis ka Jumala rahva ustavus ja suhe Jumalaga Vanas Testamendis kirjeldatud aastate jooksul üles-alla. Parematel aegadel naasid Iisraeli ja Juuda rahvas templi juurde Jumalat kummardama. Kuid, nagu kirjutavad prohvetid, ei olnud vahel isegi inimeste kõige sihikindlamad religioossed pingutused piisavad, et pöörata neid ära ebaõiglusest ja enesekesksusest igapäevaelus – nad ei hoolinud, ei aidanud ega teeninud teisi. Ükskõik kui religioossed üritasid nad teenistusrituaalide kaudu olla, ei suutnud nad oma ülistuslauludega vaigistada vaeste ja rusutute hüüdeid.

Prohvet Aamos kirjeldas oma aja inimesi kui neid, kes „ahmivad vaese järele ja tahavad maal teha hädalisele lõpu“ (Am 8:4). Ta kujutas, millise õhinaga tahtsid nad hingamispäeva ja noorkuu pidustustega ühele poole saada, et võiksid jälle turu avada ning naasta oma ebaausa kauplemise juurde, „osta raha eest viletsa ja sandaalipaari eest vaese“ (Am 8:6). „Milleks üldse selline religioon, mis jääb jalgu teie elu tõeliseks sihiks olevale ärakasutamisele ja kasumi teenimisele,“ ütles Aamos neile kaupeestele.

Meil ei ole võib-olla oma äri, me ei tõrgu me alluvatele palka maksmast või ei rõhu teisi inimesi. Kuid kas kasutame võimalusi, et hoolida, aidata,

ning julgustada neid, kes on haiget saanud, kitsikuses, üksikud, kurvad või unustatud?

Jumal kasutas prohvetite kaudu rääkides karme sõnu, et väljendada oma pettumust religiooni ja teenistuse suhtes, mis oli kaugenenud maailma probleemidest ning inimestest, kes olid hädas, ja ülekohtust, mida neile tehti. Loeme, kuidas Jumal ütleb, et Ta „vihkab“ ja „jalestab“ ning nende teenimisviis on Talle üleüldse vastik. Nende kogunemisi kirjeldatakse kui paha haisu ja nende ohvreid ning muusikat peetakse väärtusetuks.

Miika 6. peatükis näeme järjest rohkem ülepingutatud ettepanekuid, kuidas kõige sobivamalt Jumalat teenida. Kõigepealt pakub prohvet põletusohvreid, siis suurendab ohvrit tuhandete jäärade ja kümnete tuhandete õlijõgedeni (salm 7), enne kui jõuab kohutava – kuid mitte tundmatu – äärmusliku soovituseni ohverdada Jumala meeleheha ning andestuse pälvimiseks oma esmasündinuid.

Kuid vastus on palju lihtsam, palju sügavam ja palju „ülistavam“: „et sa teeksid, mis on õige, armastaksid headust ja käiksid alandlikult koos oma Jumalaga“ (Mi 6:8).

Tagasi Jesaja 58. peatükki

Jumal vastas äratust otsivatele inimestele läbi Jesaja nii: teenistus, mida ma teilt ootan, on abivajajate aitamine. Aidake inimestel vabaneda sellest, mis neid kinni hoiab, et nad saaksid elada võimalikult vabalt. Toitke näljaseid. Andke peavarju kodutuile ja neile,

kes seda vajavad. Jagage oma riideid nendega, kellel pole piisavalt (vt Js 58:6,7). Isegi kui meil on vähe, võib seda olla rohkem kui mõnel teisel ning Jumal kutsub meid olema oma varaga helded nende vastu, kes abi vajavad.

Selline teguviis ei ole lihtsalt üks „hea tegu“. Need salmid kirjeldavad seda kui Jumala teenimist. See pole ainus teenimisviis, aga Jumal julgustas Jesaja kaudu oma äratust otsivat rahvast seda näiliselt ebatavalist lähenemist proovima. Jumala silmis paistab selline viis olevat mõnest traditsioonilisest eelistatum, eriti kui viimast praktiseeritakse teiste vajadusi ignoreerides.

Jumala teenimine ei ole sissepoole suunatud tegevus, vaid midagi, mis toob õnnistuse ka kõigile neile, kes on teenijate ümber. On märkimisväärne, et Jeesuse vaim ning Jumalale ustav süda on niivõrd teistele suunatud, et isegi meie *endi* vaimuliku uuendamise keskmes ei ole meie ise – selle asemel ulatub see vaeste, allasurutute, haigetsaanute ning näljasteni. „Religiooni tõeliseks eesmärgiks on vabastada inimesed patu koormast, kõrvaldada ebaõiglus ja rõhumine ning propageerida õiglust, vabadust ja rahu“ (Seitsmenda Päeva Adventistide Piibli kommentaar, vol. 4, lk 306).

Jesaja 58. peatükis salmides 8-12 lubab Jumal sellist teenimist õnnistada. Teisisõnu ütleb Jumal, et kui inimesed oleksid vähem endale keskendunud, näeksid nad Teda koos nendega tervenemist ja taastamist toomas. Selline oli ärkamine, mida inimesed olid

otsinud – oma lootuste ja eesmärkide uuendamine läbi Jumala tõelise kohalolu nende elus ja kogukonnas. „Siis ilmub su valgus otseku koit ja su paranemine edeneb jõudsasti. Sinu õigus käib su ees, Issanda auhiilgus järgneb sulle. Siis sa hüüad ja Issand vastab, kisendad appi ja tema ütleb: „Vaata, siin ma olen!““ (Js 58:8,9).

Hingamispäeva jagamine

Huvitaval kombel seob Jesaja 58 samuti teiste teenimise selle värskendusega, mis tuleb rõõmuga täidetud hingamispäeva pidamisest. See on midagi, mis peaks köitma meie „seitsmenda päeva“ tähelepanu. Jesaja poolt eelnevalt kirjeldatud pingutustega võrreldes on hingamispäev kingitus. See saabub igal nädalal ning meid kutsutakse üles seda meeles pidama ja austama. Hingamispäev on sümbol Jumala armust, mille kaudu päästet ei teenita ära vaid võetakse vastu. See on oluline sümbol meie käimisest Jumalaga (meenuta Mi 6:8).

Lisaks sellele, et tegemist on olulise osaga meie ja Jumala vahelisest suhtest, on hingamispäevas midagi, mis peaks muutma ka meie suhteid teistega. Hingamispäeval kogetud armu ja headust peame teiste inimestega jagama. Ellen White kommenteeris neid salme nii: „neil, kes peavad hingamispäeva, lasub vastutus teha heategevuse ja halastuse tegusid“ (Welfare Ministry, lk 121).

Lugedes kümmet käsku (2Ms 20) on ilmselge, et neljas käsk on kõige detailsem. Kui mõni käskudest on kirja

pandud nelja sõnaga, siis hingamispäeva käsk sisaldab seletusi selle kohta, miks, kuidas ja kes peavad hingamispäeva pidama.

Suur hulk neist detailidest on suunatud teistele inimestele. Raamatus „Seitsmenda päeva kadunud tähendus“ kirjeldab Sigve Tonstad, kui unikaalne on selline käsk teiste kultuuridega võrreldes. „Hingamispäeva käsk“ selgitab ta, „on järjestatud alt üles, mitte ülevalt alla, pannes kõigepealt tähele ühiskonna kõige nõrgemaid ja haavatavamaid liikmeid. Eriliselt on ära märgitud need, kes vajavad puhkust kõige enam – ori, võõras ja tööloom. Seitsmenda päeva puhkuses leiavad kaaslase need, kellel pole privileege, ja isegi tummad loomad“ (Seitsmenda päeva kadunud tähendus, lk 126-127).

Neljas käsk rõhutab, et hingamispäev on päev, mida peaksid nautima kõik. Hingamispäeva vaatepunktist oleme kõik võrdsed. Kui oled firmaomanik, ei ole sul õigust panna oma töötajaid hingamispäeval tööle, sest Jumal on neile andnud puhkepäeva. Kui oled õpilane, töötaja või ka ori kogu eluks, meenutab hingamispäev sulle, et oled teistega võrdselt loodud ja lunastatud ning Jumal kutsub sind seda eriliselt tähistama, võrreldes su igapäevaste tegemistega. Isegi need, kes ei pea hingamispäeva („võõras, kes su värvais on“ – 2Ms 20:10) peaksid sellest päevast saama kasu, kui see on meie kui hingamispäeva pidajate võimuses.

Pole ime, et Jesaja nimetab hingamispäeva rõõmuks, kui eraldame selle, et keskenduda nendest, millega

nädala muudel päevadel peame tegelema, olulisematele asjadele (vt Js 58:13). Jälle antakse need salmid koos töötustega uuendamisest, rõõmust ja igavesti kasvavast lähedusest Jumalaga (vt salm 14).

Jeesus ja religioossed inimesed

Loomulikult ei peaks meid üllatama, et Jeesus teadis mõndagi Jesaja 58 sõnumist. Tema elu koosnes hoolimisest ja teenimisest. Tema tervendamise imed ja paljud tähendamissõnad näitasid ning rõhutasid, et selliselt elatud elu on parim Jumalale pühendumine. Kuid religioossed juhid olid nii Tema suurimad kriitikud kui ka Tema kõige karmima kriitika põhilised märklauad.

Nagu Jesaja päevil, nägid ka need inimesed oma religioossusega palju vaeva ning uskusid, et kindlustavad endale selliste praktikate kaudu erilise suhte Jumalaga. Samal ajal kasutasid nad ära vaeseid ning ignoreerisid puudustkannatajaid (Mk 12:38-40). Nende teenistus ei olnud kooskõlas nende õiglusega ja Jeesus ei hoidnud ennast tagasi sellise silmakirjalikkuse hukkamõistmisel.

Jeesuse ehk kõige hirmutavama jutluse – eriti religioossete inimeste jaoks – leiame Matteuse 23. peatükist. Ta ei rääkinud mitte ainult seda, et nende religioon ei aidanud hädasolijaid, vaid ütles, et see hoopis lisab koormaid. Nende tegude või ka tegemata ja hoolimata jätmiste tõttu lukustavad nad Taevariigi inimeste eest, ütles Ta (Mt 23:13).

Korrates sajanditetaguseid prohveteid, pidas Jeesus samuti silmas kuristikku nende religioossete praktikate ning ebaõigluse vahel, mida nad ignoreerisid ja mille arvelt rikastusid. „Häda teile, kirjatundjad ja variserid, te silmakirjatsejad, et te maksate kümnist mündist ja tillist ja köömnest ning jätate kõrvale kaalukama osa Seadusest – õigluse ja halastuse ja ustavuse!“ (Mt 23:23). Ta lisis kiiresti prohvet Miikat korrates, et religioossed praktikad ei ole halvad, aga nad ei tohi võtta kohta, mis kuulub õiguse tegemisele, headuse armastamisele ja alandlikult koos Jumalaga käimisele.

Jesaja üleskutse ja töötus

Me ei tea, kuidas vastasid need, kes esimestena kuulsid Jesaja üleskutset tõelisele ärkamisele. Nagu nägime, vastandas Jeesus samu teemasid. Küllap leidub alati neid, kes rahulduvad pelgalt religiooniga, samal ajal kui teised kuulevad kutset tõeliseks teenimiseks viisil, mis realselt muudab meid ning teisi meie ümber. Ehk on see põhjuseks, et Jesaja hääl ka veel täna pasunana kajab.

Ellen White rõhutas, et Jesaja 58. peatükis kirjeldatud põhimõtted ja tegevused olid olulised kirikule, millest ta hoolis: „Lugege seda peatükki hoolikalt ja mõistke seda teenistust, mis toob kirikutesse elu. Peame evangeeliumitööd tegema nii oma helduse kui ka kätega. Kui kohtad kannatavaid hingi, kes vajavad abi, siis aita neid. Kui kohtad neid, kes kannatavad nälga, siis toida neid. Seda

tehes töötad sa Kristuse jälgedes. Meistri töö oli vabatahtlik töö. Julgustagem meie inimesi sellest osa võtma.“ (Welfare Ministry, lk 29).

Kui me võtame Jeesuse järgimist tõsiselt, siis keskendume samuti teistele. Kui võtame hingamispäeva tõsiselt, siis laseme ka teistel selle õnnistusest osa saada. Kui võtame tõsiselt ärkamist, siis võtame tõsiselt ka teenimist.

Küsimused aruteluks

1. Kuidas kirjeldaksid seda, mis oli valesti läinud inimeste ja Jumala vahelistes suhetes Jesaja 58. peatüki alguses?

2. Kas oled kunagi mõelnud õiguse tegemisest ja headuse armastusest kui teenimise osast? Kuidas saab see muuta sinu vaateid teistest hoolimisele? Kuidas muudab see sinu vaateid jumalateenimisele?

3. Kas arvad, et Jesaja 58. peatükis kirjeldatud teenimisviiside aktiivsem viljelemine võib uuendada sinu suhet Jumalaga? Kuidas see võiks toimuda?

2. päev

Jumal, kes näeb, kuuleb ja tunneb

Kujuta ette, et sa lähed haiglasse oma pereliiget vaatama. Ta on juba mitu nädalat haige olnud ning su pere pole kindel, kas ta paraneb. Sa olid ära ja see oli su esimene võimalus oma kannatavat pereliiget külastada. Sa räägid vaikselt patsiendi naisega oma armastatud sugulase voodi ääres. Ta naine on viimaste nädalate jooksul veetnud pikki päevi ja öid haiglas ning sa käid talle peale, et ta läheks koju puhkama, kinnitades samas, et jääd ise selleks õhtuks haige juurde.

Kuigi ta ütleb, et kõik on hästi, ja ta näib olevat tänulik võimaluse eest puhata, on ta ikka veel veidi kahtlev. Ta korjab oma asjad kokku ning suudleb oma magava haige mehe põske. Ta kallistab sind tormakalt ja lahkub ning peaaegu kohe tuleb tema asemele medõde, et kontrollida patsiendi seisukorda.

Samal ajal kui õde teeb rutiinset kontrolli, lähed sa akna juurde toa teises otsas. Vaadates haiglaesist tänavat, jälgid sa hetkeks liiklust ning kuulad kiirustavaid hääli haiglas. Õhtuhämaruses märkad sa kauget, kuid tuttavat kuju haiglast kaugenemas. Ta

oli vaid mõni minut tagasi sinuga selles toas, nüüd läheb ta aga üksi koju. Õlad kõssis, pea langetatud ning liiklust enda ümber peaaegu märkamata. Ta kõnnib aeglaselt ning tema väsimus ja valu on peaaegu tuntav.

Ta on täpselt samamoodi kõndinud seda rada juba mitu korda viimaste nädalate jooksul ning tihti pole keegi teda märganud. Kui naine on silmapiirilt kadunud, tuleb sulle äkki pähe, teades põhjust, miks ta nii üksildaselt kõnnib, ja seda, kuidas sa ise nii temast kui ka ta mehest hoolid, et see võib olla pilguheit sellesse, kuidas Jumal näeb ja on näinud selle naise iga üksildast lahkumist haiglast nende nädalate jooksul. Lisaks näeb Ta ka kõiki neid loendamatu külaskäike haiglasse, mida väsinud, kurvad ja mures sugulased iga päev teevad. Ja kõiki patsiente igas haiglas...

Hetkeks tahad sa talle järele joosta, lihtsalt meenutamaks talle, et Jumal näeb ka teda. Aga ta läks juba üle tee ja enam sa talle järele ei jõuaks. Õde on patsiendiga lõpetanud ja sa istud voodi kõrvale. Sel hetkel sa palvetad selle mehe ja tema naise ning kõigi nende raskuste pärast, sa palvetad ka tolle medõe, haigla ja kõigi pärast, keda sa sel hetkel näed.

Ning samal ajal, kui su süda valutab selle raske koorma all, tänad sa Jumalat selle eest, et me pole kunagi üksi, isegi mitte oma süngeimatel hetkedel.

Jumal, kes näeb

Inimese loomulik reaktsioon kannatamisele ja ebaõiglusele on nutmine. Isegi siis, kui me pole kindlad, kelle poole me nutame, on nutmine ise juba alguspunkt. Sellised appihüüded on tähendusrikkamad, kui me suuname need Jumala poole, kellest me usume, et ta on hea, armastav ja tahab meile parimat. Traagilistes olukordades näib Jumala „vaikimine“ olevat ustava kannataja mõnitamine. Näiteks Iiobi loos lisandub ta füüsilistele kannatustele ja kadudele ka küsimus selle kohta, milline on Jumala loomus ja kas Jumal on tema kannatusi märganud.

Aga siis, kui me kuuleme neid küsimusi kajamas läbi Piibli ja inimajaloo, näeme samas, et Jumalat esitletakse korduvalt kui kedagi, kes kuuleb ja näeb ka „nende vähimate“ kannatusi (vt Mt 25). Keset kogu Oma loodut märkab ta isegi üheainsa varblase kukkumist ja Jeesus kinnitab meile: „Teie olete rohkem väärt kui paljud varblased“ (Mt 10:31). See on teema, mille juurde paljud piiblilood tagasi pöörduvad.

Haagar oli keerulises ja traumeerivas olukorras. Ta oli sünni järgi egiptlanna, kuid me ei tea, mis asjaoludel ta oma kodumaalt ära viidi. Aabrahami ja Saara teenijannana polnud Haagaril võimalust valida, kus ja kuidas ta elab. Ning siis, kui Saara oma meeleheitlikku plaani lapse saamiseks Aabrahamile

tutvustas, on ülimalt tõenäoline, et Haagaril polnud selles osas valikut. Nii halb kui see plaan ka ei paistnud olevat, läks asi veelgi hullemaks siis, kui näis, et see toimib. Saara hakkas rasedasse Haagarisse halvasti suhtuma ja olukord muutus väljakannatamatuks. Haagar põgenes – rase naine, üksi võõras riigis, kõrbes, võib-olla surmahirmus.

Aga isegi selles ebaõigluses ja oma äärmuslikus kehalises olukorras polnud Haagar üksi. Tema juurde tuli ingel sõnumiga, et Jumal on tema raskusi näinud ja pole teda maha jätnud. Ingel kinnitas talle, et Jumal on temaga ja lahendab selle olukorra. Ingel andis talle isegi korralduse, öeldes: „Pane temale nimeks Ismael,“ – see tähendab „Jumal kuuleb“ – „sest Issand on kuulnud su alandusest“ (1Mo 16:11). Iga kord kui Haagar oma poega kutsus, tuli talle meelde oma elu jubedaim kogemus ja see, et Jumal oli näinud ta ahastust.

Haagar andis vastutasuks oma Jumalale nime: „Siis ta nimetas Issandat, kes temaga oli rääkinud, nimega „Sina oled nähtav Jumal“, sest ta ütles: „Kas ma siin ikka veel näen pärast oma nägemust?“ (1Mo 16:13).

Aga mitte kõik ei kulgenud pärast seda kogemust sujuvalt ega õiglaselt, sest mõni aasta hiljem leidis Haagar end sarnasest olukorrast. Seekord oli ta noor poeg kõrbes janusse suremas. Jälle rääkis temaga ingel, kinnitades talle, et Jumal on seda olukorda näinud ja „kuulis poissi nutmas“ (1Mo 21:17).

Ning nendest olukordadest on meil üks sügavamaid ja lohutavamaid nimesid Jumalale – „Jumal, kes mind

näeb“. See on nimi, mille poole on saanud hüüda terve ajaloo jooksul, olgu need mistahes asjaolud, hädad või kannatused. Jumal näeb.

Jumal, kes kuuleb

Paar sajandit hiljem kannatas terve rahvas, sellesama pere järeltulijad. Nad olid orjad ja egiptlased kohtlesid neid halvasti. Nelisada aastat ootamist on pikk aeg, eriti üha kalgimas orjuses. Jumal oli lubanud, et Ta pöördub oma rahva poole ja toob nad Egiptusest välja, kuid põlvkond põlvkonna järel pidi kasvatama ebajumalakummardajaist rõhujate varandust ja au ning paistis, et Jumal vaikib. Kas Ta vähemalt märkas nende kannatusi? Kas Ta oli nad unustanud? Kas Ta hoolis?

Siis ilmub Jumal välja. Ta ilmub põleva põõsana kaugel kõrbes ühele mitte palju töotavale juhile – põgenenud printsile ja alandatud karjasele nimega Mooses. Jumal andis tõrkuvale Moosesele teha ühe töö ning selle esimene osa oli minna iisraellaste juurde Egiptusesse ja anda neile edasi sõnum sellest, et Jumal oli kuulnud ja näinud nende rõhumist: „Ma olen küllalt näinud oma rahva viletsust, kes on Egiptuses, ja ma olen kuulnud nende kisendamist sundijate pärast; seetõttu ma tean nende valu“ (2Mo 3:7).

Jah, Jumal hoolis. Õieti oli ta tegemas midagi, et nende olukorda kardinaalselt muuta. Aga see ei tähendanud, et muutus oleks olnud automaatne või kohene. Vahetult enne seda, kui nad Jumala juhtimisel põgeneda said, muutus kõik veelgi hullemaks ning

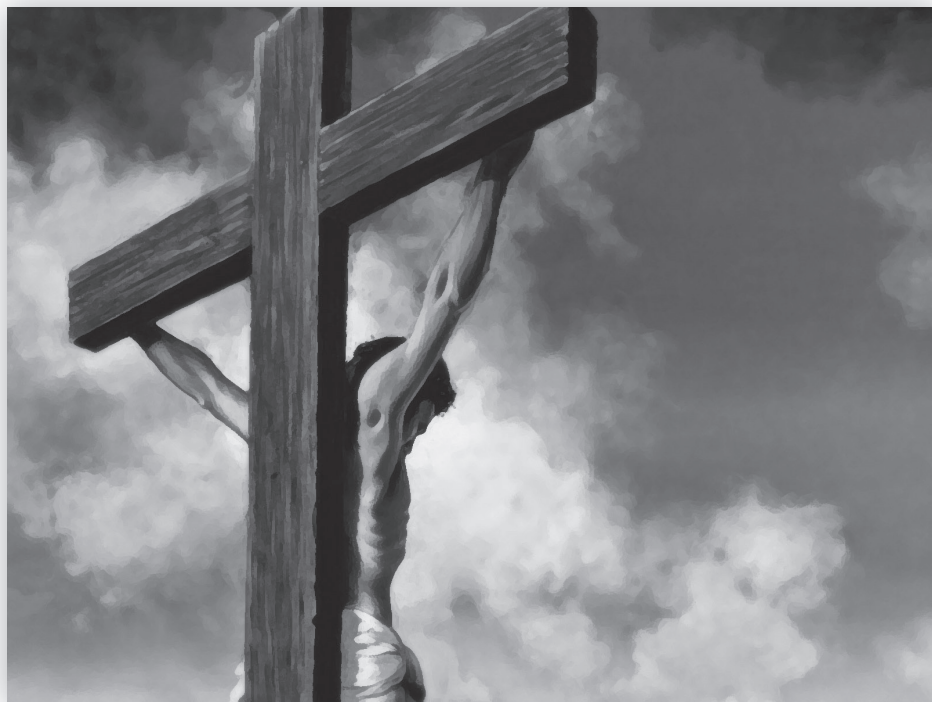
selleks, et täituks Jumala plaan, mida ta Moosesele kirjeldanud oli, läks veel palju aastaid. Aga nii nagu Haagariga, oli ka siin arusaamine, et Jumal on nende palveid kuulnud, tähendusrikas pööre rahva kogemuses ja suhtes Jumalaga, hoolimata hetkeolukorrast: „Ja rahvas uskus; kui nad kuulsid, et Issand oli tundnud muret Iisraeli laste pärast, ja et ta oli näinud nende viletsust, siis nad kummardasid ja heitsid silmili maha“ (2Mo 4:31).

Jumal, kes tunneb

See Jumal on Jumal, kes näeb ja kuuleb vaeste ja allasurutute appihüüdeid ning lohutab. See Jumal on Jumal, kes on Jeesuse kaudu kogenud ja talunud meie maailma kõige hullemat julmust ja ebaõiglust ning see on jahmatav. Hoolimata kogu kaastundest ja headusest, mida Jeesus oma elu ja töö kaudu näitas, oli tema surm vihkamise, kadeduse ja ebaõigluse tulemus.

Alates Jeesuse ahastavatest palvetest Ketsemani aias kuni Tema kinnivõtmiseni, „kohtuistungiteni“, piinamise, mõnitamise, risti löömise ja suremiseni, talus Ta valu, julmuse ja kurja ängistava võimu kurnavaid katsumusi. Kõike seda teravdas neid piinu kannatanud Jeesuse süütus, puhtus ja headus. Lunastusloo läbi näeme me Jeesuse ohvri ilu, kuid me ei tohiks unustada, kui palju julmust, piinu ja ebaõiglust Ta kannatas.

Kuigi preestrid ja religioossed liidrid vihkasid Jeesust, oli neil vaja leida vettpidavad süüdistused. Nende korraldatud istung rikkus mitut nende

endi püstitatud õiguspraktikat. See oli farss – korraldatud rutuga ning sobilike meetoditega oma ihaldatud eesmärgini jõudmiseks. „Sest paljud tunnistasid küll valet tema peale, aga nende tunnistused ei läinud kokku.“ (Mk 14:56). Isegi siis, kui Jeesus viidi Pilatuse kohtusse, polnud nad veel Jeesuse kuriteos kokkuleppele saanud ja Pilaatus „teadis, et nad olid Jeesuse kadeduse pärast tema kätte andnud.“ (Mt 27:18).

See, et Jeesus löödi risti pärast nii tugevaid kohtunikupoolseid tunnistusi, mis kinnitasid Tema süütust, teeb Tema vastu suunatud ebaõigluse veel kohutavamaks (vt Js 53:8). Jeesuse kaudu teab Jumal, mis tunne on olla kurja, ebaõigluse ja vägivalda ohver. Selle kaudu on Jumal meiega üheks

saanud ning tundnud meie katkist ja langenud seisukorda, nii et me ei saa kahelda Tema mõistmises, kaastundes ja ustavuses: „Sest meil pole niisugune ülempreester [Jeesus], kes ei suuda kaasa tunda meie nõrkustele, vaid selline, kes on olnud kõigiti kiusatud nii nagu meie, ja siiski ilma patuta.“ (Hb 4:15). Jeesuse läbi on Jumal kogenud selle maailma valu ja kurbuse sügavust. Ta näeb, Ta kuuleb ja Ta teab, mida me oma kõige hüllemates olukordades tunneme. Ta on seal olnud.

Vaikuse murdmine

Läbi Piibli lugude kõlab Jumala rahva hüüd – eriti nende, kes kannatavad orjuse, pagenduse, rõhumise, okupatsiooni, vaesuse või mõne muu

ebaõigluse pärast –, hüüd, et Jumal sekkuks. Orjad Egiptuses, iisraellased Baabülonis ja paljud teised hüüdsid Jumala poole, et Ta näeks ja kuuleks nende kannatusi ning sekkuks, et olukorda parandada.

Psalmid on täis hala sellest, kuidas kurje saadab õitseng ja edu, samas kui õigeid koheldakse halvasti ja kasutatakse ära ning nad on vaesed. Psalmist palub korduvalt Jumalal sekkuda, usub, et maailm ei ole praegu selline, millisena Jumal selle lõi ja seda näha soovis, ning ta usaldab Jumalat, kes võtab oma kaitse alla prohvetid ja rõhutatud. „Kui kaua, oh, Issand?“ (vaata näiteks Psalm 94:3–7). Jumala rahvas on alati kannatamatu ebaõigluse ja vaesuse suhtes, lisaks on ka Jumala näiline tegevusetus üks kannatamatuse põhjuseid.

Kuid kui me oleme kuulnud Jumala häält ja usume, et Ta hoolitseb meie eest ning on halastav ja kaastundlik kõigi kannatajate vastu, saab meist Jumala hääl teiste inimeste kannatuste ja ebaõigluste keskel. Võib-olla pole meil võimalik teisi abistada või nende kannatusi kõrvaldada, sest mõni asi saab korda alles Jumala viimses kohtumõistmise ja uueksloomise protsessis. Kuid inimestena, kes teavad ja usuvad, et Jumal näeb, kuuleb ja tunneb, oleme samuti kutsutud nende valust osa saama ning jagama Jumala armu ja armastust nende pimedusse. Jumal kuuleb ja meie oleme üks viis, kuidas Ta vastab.

Kujuta ette, kuidas Jumal jälgib seda abikaasat, kes tänava ületab ning kurvalt ja üksildaselt kodu poole läheb. Kujutle,

et Jumal kõnnib sinu kodukoha haigla koridorides. Mõtle, et Jumal vaatab uudiseid televiisorist, ning püüa aru saada, kuidas Ta reageeriks. Kujutle, et Jumal kuuleb sinu naabrite lugusid, kellel on hetkel oma peres rasked ajad. Kujuta ette, mida Tema tahaks, et me oma pere, kogukonna ja maailma heaks teeksime.

Küsimused aruteluks

1. Kui oluline on sulle see, et Jumal on Jumal, kes näeb inimeste kannatusi ning kuuleb nende abipalveid? Mida ütleb see sulle Jumala kohta?

2. Kuidas aitab Jeesuse kannatamisele ja Tema kogetud ebaõiglusele mõtlemine sul kannatuste ja ebaõiglusega silmitsi seista?

3. Kuidas mõjutab Jumala mure ja kaastunne „viimaste, vähimate ja kadunute“ vastu meie hoiakut ja tegusid meid ümbritsevate inimeste suhtes?

3. päev

Jumal, kes kummardub

Teise inimese jalgade pesemine on üks tähendusrikkamaid sümboleid ja mälestusi kristlase elus. Samal ajal on jalgade pesemine kirikus või teenistusel ka eeskuju, kuidas peaksime oma usku praktiseerima. Alla kummardunud Jumala jüngritena peaksid kristlastest usklikud kummarduma kaasinimeste teenimiseks, eriti nende teenimiseks, kes seda vajavad.

Jeesus kummardus esimesena, et näidata seda tähendusrikkast suhtumise ja tegevuse eeskuju: „Aga enne paasapühi, kui Jeesus teadis, et tema tund on tulnud minna sellest maailmast ära Isa juurde, siis tema, kes oli armastanud omi selles maailmas, armastas neid lõpuni... Seejärel kallast ta vett vaagnasse ning hakkas pesema jüngrite jalgu ja kuivatama rätikuga, mis oli tal vööl“ (Joh 13:1-5). Üks teine piiblitõlge on selgesõnalisem, et sel õhtul ja selle tegevuse juures „näitas Ta neile oma armastuse kogu ulatust“ (NLT, ääremärkus; vaata ka Ps 18:35 ja Fl 2:5-7).

Kogu Johannese apostelliku kirjutise – tema evangeeliumi ja kirjade – läbiv teema on Jumala armastus,

eriti sellepärast, et ta tundis Jeesust isiklikult; seega on huvitav märgata, mida Johannes püha õhtusöömaaja loos teisiti käsitleb. See on hetk, mis näitab Jumala armastuse „täielikku ulatust“. Seejärel kirjeldab Johannes Jumala igavest Poega Jeesust pesemas oma tolmuste ja kahtlevate jüngrite jalgu. Vastavalt Johannesele oli see suurim ja kõige tähendusrikkam Jumala armastuse väljendus – uskumatu alandlikkuse ja teenimise tegu.

Märkus: jalgade pesemine oli esimese sajandi ühiskondlik tava, kuna teed olid väga tolmused ja inimesed kandsid avatud sandaale. See alandlikkust nõudev kohustus oli tavaliselt teenijate ülesanne.

Jeesus – „Jumal meiega“

Me ei mõista iialgi Jumala dramaatilist alandustegu, seda, et Ta sai inimeseks Jeesuse isikus. Universiumi Loojast sai loodu. Universumi piiritu valitseja sai piiratud inimlapseks. Kõik, mida see tähendab, on sügav müsteerium – aga imeilus ja maailma muutev müsteerium. Just vahetult enne seda, kui Johannes jutustab meile, mida Jeesus tol õhtul tegi, peatub ta looga, et tuletada meile täpselt meelde, kes seda

tegi: „Jeesus teadis, et Isa on andnud tema kätte kõik ning et ta on pärit Jumala juurest ja läheb tagasi Jumala juurde“ (Joh 13:3).

Me peame seda tõsiasja meeles pidama, mis tahes lugusid me Jeesusest kuuleme.

Tähendusrikkaimad Jeesuse lood ei räägi suurtest rahvamassistest, suurepäraistest jutustustest ja avalikest imetegudest, vaid ajast, mida Ta veetis koos kindlate inimestega: naine kaevul, Nikodeemos öisel vestlusel, kõnelus Maarja, Marta ja Laatsarusega nende kodus, aeg ja tähelepanu, mida Ta jagas igale oma jüngrile erineval isiklikul viisil, lähedased vestlused inimestega neid tervendades, Sakkeuse puu otsast alla kutsumine, Maarja, kes oli ülestõusmise hommikul aias, jalutuskäik Emmausse koos kahe pettunud usklikuga, rannal jüngritele hommikusöögi valmistamine. Igas loos näeme universumi Jumalat isiklikult suhtlemas ühe inimesega korraga, nagu oleks just see inimene Talle kõige tähtsam kogu maailmas. Paljude meelest on selline teguviis ebaefektiivne, võib-olla isegi riskantne ja aega raiskav, aga tegelikult on see märkimisväärne pilguheit Jumala iseloomu ja Tema armastusse meie igapäevaste vastu.

Jalgade pesemiseks kummardumine.

Johannese loo sissejuhatuses, mis räägib Jeesusest kui suurest teenrist on veel üks osa. Johannes sai aru, et Jeesus teadis, mis sel õhtul „lava taga“ toimus: „kurat oli juba pannud Juudas Iskarioti,

Siimona poja südamesse, et ta tema reedaks“ (Joh 13:2). Jeesus „teadis, kes tema reedab“ (salm 11) ja kuidas see lõpeb mõlema, Tema ja Juudase jaoks. Mõne tunni jooksul määratakse nende saatus.

Agaga praegu, kui toitu juba jagati, polnud keegi veel valmistunud või pakkunud end rühma jalgu pesema. Seega tegi Jeesus, Jumala Poeg, suure ja imelise alandlikkuse teo. Pilt universumi Jumalast, kes kummardub tavaliste meeste jalgu pesema, on hämmastav. Sellele imele lisandub veel tolle aja ja kultuuri suhtumine jalgade pesemisse – see oli madalaimate teenijate töö –, rääkimata tõsiasjast, et pestud jalgade hulgas olid ka ühe jalad, kes oli otsustanud Ta ära anda Tema vaenlastele, ja teise jalad, kes ütles hiljem samal õhtul, et ei tunne Teda.

Jumala „teenijaks olemine“ on kristlase usu üks kõige tähendusrikkamaid tegelikkusi, midagi, mida me peaksime teadma, kuid võtame liiga kergesti loomulikult. Isegi Tema pühadest kõige ustavamad peavad võitlema, et seda alandlikkuse eeskuju järgida. See on armastus, mis on suurem kui parim inimlikkus suudab pakkuda või isegi täielikult mõista. „Armastus endast õnnetumate vastu on ilus – armastus kannatajate, vaeste, haigete, hädavareste, ebameeldivate vastu. See on kaastundlik ja see puudutab maailma südant. Armastus õnnelikumate vastu on haruldus – armastada neid, kes õnnestuvad seal, kus me läbi kukume, rõõmustada ilma kadeduseta nendega, kes rõõmustavad, vaeste armastus

rikaste vastu... Pühad on alati maailma häämingusse ajanud. Ja siis on veel vaenlaste armastamine – armastada kedagi, kes ei armasta sind, vaid narrib, ähvardab ja põhjustab valu. Piinatute armastus piinajate vastu. Selline on Jumala armastus. See võidab maailma.“ (Frederick Buechner, „The Magnificent Defeat“, lk 105).

Ülim kummardus: Jeesus, Jumal-Inimene suri

Selle teoga algas 24-tunnine katsumus, mis lõppes piinatud, risti löödud ja surnud Jeesuse asetamisega laenatud hauda reedeõhtu päikeseloojangul. Tema kummardumine jüngerite jalgade pesemiseks oli veel madalamale kummardumise eelmäng, et tõsta kogu maailm ülestõusmise ja lootuse poole: „Ta läheb alla, et tulla jälle üles ja tuua kogu rikutud maailm ühes endaga. ... Ta peab kummarduma, et saaks tõsta, ta peab koorma all peaaegu kaduma, enne kui ta ajab usumatul kombel oma selja sirgu ja marsib lõpuni, sellal kui kogu raskus rõhub tema õlgu“ (C S Lewis, Miracles, lk 179).

Kogu heebrealastele saadetud kirja 1. peatükk, kus on valik mitmest Vana Testamendi tekstist, on Jeesuse absoluutse jumalikkuse tunnistus. „Kelle läbi ta on ka maailmad teinud, kes, olles tema kirkuse kiirgus ja tema olemuse kuju ning kandes kõiksust oma väe sõnaga, on pärast seda, kui ta oli täide viinud pattudest puhastamise, istunud Ausuurse paremale käele kõrgeimas taevas“ (Hb 1:2,3).

Jeesus oli Jumal – igavene, Looja,

Alalhoidja. Mõned Jeesuse jüngrid ja sõbrad, kes seisis eemal, vaadates Tema surma, olid kuulnud seda kinnitust endi seast (vt Mt 16:13-16) ja Jumala enda häält (vt Mt 17:5). Nüüd – seal, sellel mäel – oli Jumal-Inimene surnud.

See oli alandlikkus – kummardumine olematuks saamiseni. Surm toob alati purunemist ja judinaid. Jumal-Inimese surm oli palju rohkem maailma purustav ja universumit raputav, aga ka maailma muutev ja päästev.

Kord küsiti kirjanik Douglas Couplandilt tema suurima hirmu kohta. Ta vastas: „Jumal on olemas, aga ei hooli eriti inimestest“. Jumal kaotas Jeesuses ja Tema ristisurmas selle suure kartuse: Jumal hoolib inimestest väga palju, nii palju, et Ta valmistus suurima ohvri toomiseks, näitamaks oma hoolt ja andmaks meile igavest ühendust, päästet ja suhet Temaga.

Suhtumine kummardumisse

Pole ime, et Paulus esitleb pilti alandlikust ja teenivast Jumalast, kus Ta kummardub, kui Jumala suurimat au ja armastuse väljendust ning räägib, kuidas me peaksime seda oma elus rakendama: „Mõtelge iseenestes sedasama, mida Kristuses Jeesuses: kes, olles Jumala kuju, ei arvanud osaks olla Jumalaga võrdne, vaid loobus iseenese olust, võttes orja kuju, saades inimese sarnaseks; ja Ta leiti välimuselt inimesena. Ta alandas iseennast, saades kuulekaks surmani, pealegi ristisurmani.“ (Fl 2:5-8).

Vastusena Tema headusele ja ülevoolavale alandlikkusele peaksime me hoidma, praktiseerima ja jagama

usku sama alandlikkusega. Me kulutame endid – isiklikult ja ühiselt – teenides ja otsides parimat neile, kellega me jagame elu ja maailma. Pole ime, et prohvet Miika sidus õigluse ja armu küsimuse käsklusega „käi alandlikult oma Jumalaga“ (Mi 6:8, NLT).

Jumala järgijate ahvatlus on otsida elu Jumalaga usukogemuste mäetippudel. Selline on Peetruse teadmatusel tehtud soovitus muutmise mäel, et nad peaksid püstitama telgid sel ajal ja seal kohas (vt Mt 17:4). Kuid see ei ole Jumala viis. Praktiline alandlikkus seisneb mäelt alla tulemisel, et käia inimeste keskel nendega, kes on kadunud, ohustatud või kannatavad – võttes riske nende parandamisel, aitamisel ja päästmisel.

Ta jäi paigale

Carl Wilkens oli olnud umbes 4 aastat Adventkiriku Arengu- ja Katastroofiabi organisatsiooni (ADRA) direktor Ruandas, kui ta sattus 1994. a. aprillis keset ühte hiljutise ajaloo kõige hirmuäratavamat olukorda. 100 päeva jooksul tapeti rohkem kui 800 000 ruandalast pöörases rahvusest ajendatud massimõrvas, samal ajal kui ülejäänud maailm ignoreeris seda või lihtsalt vaatas pealt.

Kiriku, ADRA ja USA valitsuse esindajad soovitasid Wilkensil ja tema perel tungivalt genotsiidi eest põgeneda, aga Wilkens teadis, et tema lahkumine jätaks ta töötajaskonna tõsisesse ohtu. Sel ajal, kui ta naine, lapsed ja vanemad evakueeriti Keeniasse, jäi Wilkens paigale ja tegi, mis ta sai, et aidata ja

kaitsta teisi selle kolme kuu hulluse jooksul.

Wilkensi sellest perioodist saadud kogemus avaldati tema 2011. a raamatus „Ma ei lahku“. Kuid see ei ole Ruanda õuduse ajalugu; pigem on see isiklik lugu. Wilkens räägib elude tavalisest ja ebatavalisest päästmisest ning sellest, kuidas need kogemused muutsid tema suhet tema pere, Jumala ja teistega.

„Ma ei lahku“ on pigem lootuse kui õuduse lugu – kuigi õudus on kõigest nägemiskaugusel. Wilkensi ülesanne on isikustada inimesi, kes need tragöödiad üle elasid, et teha tühjaks mõrvarite tööd, kes suhtusid oma ohvritesse kui esemetesse. Tal on julgustuse ja usu lugu, näitamaks, et need voorused jäid kehtima isegi kõige jõhkramates olukordades, kus elu oli nii südantmurdvalt tühine ja jonnakalt elastne. Wilkens elas nende äärmuste keskel, näidates, mida tähendab tõsta teisi esile, ainult sellepärast, et see oli õige teguviis.

Wilkensi lugu on üleskutse elada teisi julgustades, ustavalt, alandlikult ja kaastundlikult, ükskõik millise hinnaga, ja usaldada Jumalat oma eluga ning Tema ja teiste teenimisega. See on lugu kellestki, kes näitas „Jeesuse Kristuse meelsust“ märkimisväärsel viisil.

Jumal kummardub endiselt

Jeesus näitas oma armastust, teenides kui „Jumal meiega“ tegelikult ajal ja reaalses kohas meie maailma segaduses. See on see, mida Ta teeb meie elus, mitmesugustes väljakutsetes ja muredes. Ja seda teeb ta jätkuvalt

meie maailmas ka tänapäeval, kui me ainult otsime Teda. Jumal kummardub, et teenida sind, mind, meid, igaüht, isegi siis, kui me reedame Ta ja eitame Teda. Mõlemad, nii Johannes kui ka Paulus, ütlesid, et see on Jeesuse suurim tegu, mis näitab „Tema armastuse kogu ulatust“.

Pärast seda, kui Ta oli pesnud nende jalad, kutsus Jeesus oma jüngerid – nagu Ta ka meid kutsub – ühinema Temaga selles suhtumises ja teos: „Kui nüüd mina, Issand ja Õpetaja, olen teie jalgu pesnud, siis tuleb teilgi pesta üksteise jalgu, sest ma olen teile andnud eeskuju, et teiegi teeksite nõnda, nagu mina olen teile teinud. Tõesti, tõesti, ma ütlen teile, ei ole teener suurem kui ta isand ega saadik suurem kui see, kes tema on saatnud. Kui te seda teate, siis olete õndsad, kui nõnda ka teete“ (Joh 13:14-17).

Küsimused aruteluks

1. Mis viisil võib miski nii lihtne nagu jüngerite jalgade pesemine näidata Jumala armastuse ”kogu ulatust”?

2. See ei ole inimese loomulik suhtumine, seega, kuidas me võime „saada sama meelsust nagu Jeesusel Kristusel“?

3. Kuidas võime muuta „sama meelsuse nagu Jeesusel Kristusel“ reaalsuseks oma elus?

4. Paljud peavad suureks eesõiguseks külastada paiku, kus Kristus oma maapealse elu jooksul viibis, kõndida Tema poolt tallatud radu, näha järve, mille kaldal Ta armastas õpetada, ning orgusid ja künkaid, mida

Ta sageli silmitses. Kuid meil ei tarvitse minna Naatsaretti, Kapernauma või Betaaniasse, et kõndida Jeesuse jälgedes. Me leiame Tema jäljed haigevoodi äärest, viletsast hurtsikust, suurlinna rahvarikastelt tänavatelt ja paigust, kus inimsüda igatseb lohutust. Astume Jeesuse jälgedes siis, kui toimime nii nagu Tema. (Ellen G White, Ajastute Igatsus, org lk 640).

“Sest nõnda on Jumal maailma armastanud...”

Kui sa oled mõnda aega kogudusega kokku puutunud, siis on see midagi, mida sa oled palju kordi kuulnud. See on isikustatud “versioon” Johannese 3:16-st. Mõnikord kasutatakse seda teksti ühe osana ülekutsest võtta Jeesus vastu oma isiklikuks Päästjaks. Siis on see midagi niisugust: “Sest nõnda on Jumal [*siia kirjuta oma nimi*] armastanud, et Ta oma ainusündinud Poja on andnud, et [*siia kirjuta oma nimi*], kes Temasse usub, ei saaks hukka, vaid et [*siia kirjuta oma nimi*] oleks igavene elu”.

Kuigi kõik see suurepärase, mida me Piiblist Jumala kohta leiame, on kohati hoomatu ja keerukas, võib evangeeliumi tuuma kokku võtta ühteainsasse lausesse, mille isegi laps võib meelde jätta ja mida ta suudab mõista. Ning selle hästituntud piibliteksti isikustatud versioon on kallihinnaline viis, et rõhutada Jumala isiklikku armastust meie igäihe vastu ning seda, et meil igäihel on võimalik otsustada see Jeesuse kaudu tehtud Jumala kink vastu võtta. Niisugusena kujutab see paljuarmastatud salm endas imetlustäratavat ja elumuutvat tõe.

Võib-olla on see ka maailma muutev tõde. Teadvustades oma patustust ja seda, et oleme kadunud, astume olulise sammu meie maailma esmase probleemi teadvustamiseks; selleks probleemiks oleme meie ise, meie isekus ja meie vastumeelsus nõustuda sellega, et me ise oleme osa probleemist. Ümber jutustades oma sõbraga peetud vestlust patu tunnistamise vajadusest Jumala ja Tema rahva vahelise suhte kasvamise juures, soovitab kirjanik Don Miller järgmist: „Võib-olla suudad sa näha oma patu tunnistamist sotsiaalse õigluse aktina. Kogu maailm puruneb tükkideks, sest keegi ei tunnista, et neil pole õigus. Kuid paludes Jumalal sulle andestada, oled sa tahtlik enda poolt kordasaadetu omaks võtma.“ (*Blue Like Jazz*, lk. 53). Nagu rõhutab Johannese 3:16, on nii patu kui ka pääste puhul tegemist reaalsusega, mida me peame võtma isiklikult – ja tõsiselt.

Kuid me peame meeles pidama ka seda, et isikustatud versioon Johannese 3:16-st *pole* päris see, millest salm räägib; vaid sel viisil loetuna võib meil olla kiusatus madaldada pääste vastuvõtmise tähtsust ning me riskime kaotada kõik, mis kaasneb selle piiblisalmi sügavama

lugemisega.

See vana väide

Liiga sageli tundub päästmine – nagu me sellest sageli räägime – seisnevat selles ja ainult selles, kuidas *mina* ühel päeval taevasse saan. Üllatav on sellele mõelda, et ka meie teoloogilised arutelud võivad olla enesekesksed. Kui meid innustab midagi tegema asjaga kaasnev rahaline tulu või „mis-mina-sellest-saan“-suhtumine, siis võib niisugune vaatenurk, kui selle eest tõsiselt hoolt ei kanta, üle kanduda ka meie kõige pühendunumatesse mõtisklustesse. Tundub, et liiga sageli otsime me ka päästet nii odava hinna eest kui võimalik.

Me oleme vastuvaidlemata päästetud ainult Jumala armust: „Sest te olete armust päästetud usu kaudu ja see pole mitte teist enestest; see on Jumala and – mitte tegudest, et ükski ei saaks kiidelda“ (Efeslastele 2:8-9). Kuid Paulus jätkab järgmises salmis ja leiab veel ühe selle suhte aspekti: „Sest meie oleme tema kätetöö, Kristuses Jeesuses loodud heade tegudele, mis Jumal on enne valmistanud, et me teeksime neid“ (salm 10).

Jakoobus avardab päästmise mõtet teise nurga alt: „Mis head selles on, mu vennad ja õed, kui keegi ütleb enesel usku olevat, aga tegusid temal ei ole? Kas selline usk võib neid päästa? ... Nõnda ka usk iseenesest, kui sellega ei kaasne teod, on surnud.“ (Jk. 2:14 ja 17).

Suures ja igaveses plaanis vaadatuna oleme me päästetud selle läbi, mida Jeesus on meie eest teinud ja meie

haarame sellest usu läbi kinni. Kuid oma tänase praktilise elu aspektist vaadatuna peaks pääste esile kutsuma elu, mida elatakse partnerlussuhtes Jumalaga Tema praegu olemasoleva kuningriigi kodanikuna. Läbi kogu Piibli korratakse Jumala kutset usuelule ja ustavusele. Asi pole niivõrd pääste omandamises kui rõõmsalt päästmise valguses elamises ja teenimises.

Kui me hakkame hindama Jumala lakkamatu armastuse imet ja müsteeriumi, siis vastame usus ja tänulikkuses ning hakkame püüdlema Tema headuse poole meie ja meid ümbritsevate inimeste eludes. Me elame nii suure usu ja nii paljude „heade tegudega“, kui me vähegi kokku koguda suudame, mõistes, et need kõik on kingid Jumalalt ning kumbki neist ei lisa midagi juurde meie päästele ega Jumala külluslikule eelhoolitsusele.

Loe seda uuesti

Johannese 3:16 ütleb: „Sest nõnda on Jumal maailma armastanud...“ – ja „maailma“ kohta kasutatakse algselt kreekakeelset sõna *kosmos*, mis tähendab maailma kui loodud ja korraldatud (organiseeritud) olemit (*Seventh-day Adventist Bible Commentary*, 5.kd., lk 929). See, et „Johannese 3:16 räägib minust“ on oluline lähtepunkt; aga selle tunnetamiseks, et salmis nii osavasti kokku võetud päästeplaani on kaasa haaratud igaüks ja kogu loodu, peame kulutama rohkem aega.

Loomulikult pole küsimuse all väidete kogumine universalismi toetuseks, mis ütleb, et kõik saavad

„päästetud“, sõltumata nende valikutest Jumala ja Tema plaani poolt või vastu. Selle asemel on fookus Jumala armastusel, mis sirutub välja kõikide poole, ja Tema eesmärgil töötada läbi nende, kes valivad Temaga koostöö tegemise kogu loodu lunastamiseks ja lõpuks taasloomiseks. See on pääste avaram mõistmine ning viib inimese eemale enesele keskendumise kiusatusest, mis vahetevahel moonutab meie arusaamise päästest ja võib tuleneda individualistlikest mõtteviisidest.

Jah, pääste puudutab mind ja minu päästvat suhet Jumalaga – kuid selle juures pole tegemist üksnes minuga. Teoloog N. T. Wright esitab seda nii: „Õigeksmõistmine ei seisne lihtsalt selles, 'kuidas mina saan oma patud andeks'. See tegeleb küsimusega, kuidas Jumal loob Messias Jeesuses ja Püha Vaimu väes perekonna, kes ülistab ja kiidab ühe korraga kõigi eest toodud ohvri läbi saadud andestust ning neile Kristuses tagatud õigeksmõistmist, perekonna, kelle läbi Tema tahe võib nüüd ulatuda laia maailma“ (*Justification: God's plan and Paul's vision*, lk 248).

Võib-olla oleme me valmis aktsepteerima, et Jumal armastab ka teisi inimesi peale meie. Ta armastab neid, keda meie armastame, ja me võime sellest rõõmu tunda. Ta armastab ka neid inimesi meie kogukondades, kelleni me tahame jõuda, ja kui me mõistame, et Tema armastab kõiki, peaks see meid motiveerima nendeni jõudma, et anda neile teada Tema kaugeleulatuvast

armastusest. Kuid Ta armastab ka neid, keda me kardame ja kellele me ei oska Jumala armastust näidata ega jagada. Jumala armastab inimesi – kõiki inimesi, igal pool ja kogu aeg. Jumala poolehoid pole piiratud meie poolehoiuga.

Loodu meie ümber on üks võimalus seda näha. Piibel osutab pidevalt meie ümber olevale maailmale kui Jumala headuse tõendile. Paulus räägib, et kõigil inimestel on võimalus Jumalaga Tema loodu kaudu silmitsi seista: „Sest Tema nähtamatut olu, nii Tema igavest väge kui jumalikku olemist, nähakse, kui neid pannakse tähele, Tema tegudes maailma loomisest alates, nii et nad ei saa vabanduda“ (Roomlastele 1:20). Jeesus viitas ka loodusele ja selle korrapärasusele kui Jumala armastuse tõendile ning sellele, et looduse kaudu on kõik inimesed Tema armu vastuvõtjad: „Tema laseb oma päikest tõusta kurjade ja heade üle ja laseb vihma sadada õigete ja ülekohtuste peale“ (Matteuse 5:45). Nii nagu looduse kaudu kogetav Jumala headus, on ka elu ise Jumala kingitus ja kõik inimesed on selle armu vastuvõtjad hoolimata nende reageeringust või suhtumisest Jumalasse.

Suhete uuendamine

Kuid isegi selline Johannese 3:16-e „Sest nõnda on Jumal maailma armastanud...“ lugemine ei anna pädevalt edasi selle salmi täit ulatust. Selle salmi teine pool asetab keskpunkti Jumala lunastusplaani kui igavese elu pakkumise tee igauhele „kes Temasse usub“ (Jh 3:16b). Tõeline „hukkaminemise“ oht tuleneb Jumala

ja inimese vahelise suhte purunemisest, mille põhjustas esimese inimese patt. Me võime langenud inimestena alati isiklikult Jumala juurde tulla. Kui me võtame pääste kingituse vastu, siis on meie suhe Jumalaga taastatud. Selle tõttu, kuidas Jumal meid on armastanud, Tema kingi tõttu, mille Ta meile oma Pojas andis, ja meile antud igavese elu töötuse tõttu on meid uueks loodud ja me kasvame kõigi nende õigete suhete suunas, mida Jumal meid luues on meid nautima pannud, sealhulgas ka õigete suhete suunas teiste inimestega ja meie ümber oleva maailmaga.

Ilmselt on inimestel päästmises ja loomisel eriline koht ning inimeste loomisele on 1. Moosese 1. ja 2. peatükis pööratud rohkem tähelepanu

kui ülejäänud loole. Kuid esimene „definiitsioon“ selle kohta, mida tähendab olla inimene, sisaldab endas Jumala näo järgi loomist ja selle loodud inimese paigutamist suhtesse kogu ülejäänud looduga (vt 1. Moosese 1:26). Loomine on tähtis, et teadvustada, kes me Jumalaga võrreldes oleme, ja kuigi inimesed on loomise keskseks osaks, on selge seegi, et Jumal hoolitseb oma erilisel moel ka ülejäänud loodud maailma eest.

Kui Aadam ja Eeva otsustasid Jumalale mitte kuuletuda, siis mõjutas see kogu loodut. Patu reaalsus muutis suhteid Jumala ja inimkonna vahel, inimkonna ja looduse vahel ja tundub, et ka suhteid Jumala ja Tema loodu vahel (vt 1. Moosese 3. ptk). Jumal on ikka

Looja, Ta korraldab ja hoiab ülal kogu loodut. Kuid võib-olla on Jumala suhe oma looduga muutunud samal moel nagu suhtlemine Jumala ja Tema rahva vahel on muutunud – see pole enam nii otsene ja on saanud palju keerulisemaks.

Mitte et loodud maailmas poleks ikka veel põgusalt Jumalat näha. Nagu ülalpool mainitud, räägib ja töötab Jumal ikka läbi loodud maailma. Ning mingil viisil on loodul ja loodolevustel ka „hääled“, mis Jumalale kiitust toovad ja millest „kostab“ kaja sellest suhtest, mille jaoks nad olid loodud: „Kiitke Jehoovat maa pealt, mereelajad ja kõik ürgveed, välk ja rahe, lumi ja pilved, marutuul, kes teeb Tema sõna järgi, mäed ja kõik kingud, viljalised puud ja kõik seedrid; metsloomad ja kõik lojused, väikesed loomad ja tiivulised linnud. ... Kiitku nad Jehoova nime, sest Tema nimi üksi on kõrge; Tema aulisus ulatub üle maa ja taeva!“ (Ps. 148:7-13).

Kuid isegi selles korrapärases kiituses on helid summutatud, ülistus mittetäielik ja selles on selgelt näha purustatust. Ülistus on segunenud ägamisega (vt Rm 8:22). Elu katkeb surma läbi. Loodu on ümbritsetud kõdunemisega – ja nagu igatseks taasloomise järele: „Sest kogu loodu ootab pikisilmi Jumala laste ilmsikssaamist. On ju kogu loodu heidetud kaduvuse alla — mitte vabatahtlikult, vaid allaheitja tahtest — ometi lootuses, et ka kogu loodu ise päästetakse kord kõdunemise orjusest“ (Roomlastele 8:19-21).

Mõnes mõttes sai inimese patust põhjustatud loodu segadus kõige

ilmsemalt nähtavaks ristilöömisel. C. S. Lewis kirjeldab ülestõusmist „suure imena“, mis näitas täiesti teistsuguse maailma võimalikkust, kuid maailma Looja surm selle maailma vangistuse ja piirangute sees ei pea olema sugugi väiksema suurusklassi „anti-ime“. Ei saa imestada, et sellel inimajaloo pimedaimal tunnil tõrkus loodus seda nägemast ja mässas raevukalt (vt. Mt. 27:45-51). Kuid isegi kõigist hetkedest pimedaimas töötas Looja taasloomise nimel – ehkki tegemist oli Looja surmaga, avas see ometi tee uuestiloomisele. „Sest nõnda on Jumal maailma armastanud, et ta andis oma ainsa poja...“

Taasloomise vahendajad

Kui meid kutsutakse selle tõttu, mida Jeesus on meie heaks oma surma läbi teinud, uude ellu ja suhtesse Jumalaga, siis kutsutakse meid tagasi ka selle suhte juurde Jumalaga, mis pani inimesed „valitsejatena“ – hoolekandjaina ja aednikena – Tema loodu eest hoolt kandma. Jumala lõppeesmärk maailma jaoks on selle taastamise algses headuses. Surm võidetakse (vt 1 Korintlastele 15:26) ning patu ja surma poolt põhjustatu kõrvaldatakse (vt. Ilmutuse 21:1-5). Sellest küljest vaadatuna ei ole meid kutsutud ainult Tema päästepakkumist vastu võtma, vaid ka elama selle pääste kohaselt ja jagama seda meie tänases maailmas Jumala poolt töötatud täieliku taasloomise ootuses. Me oleme päästetud armu kui Jumala anni läbi ja taastatud kui „Jumala teos, Kristuses

Jeesuses loodud tegema häid tegusid, mis Jumal on enne valmistanud, et me neid teeksime“ (Efeslastele 2:10). Kui me oleme päästetud, siis oleme ka kutsutud neisse rollidesse, millesse Tema on meid loonud siin maailmas elama.

Kõigel eeltoodul on oluline tähendus ka sellele, milline on meie reaktsioon Jumala päästele, ja meie suhtele maailmaga, milles oleme loodud ja taasloodud: „Me pole päästetud loodud maailmast, vaid päästetud loodud maailma jaoks. (Roomlastele 8:18–26). Inimesed loodi Jumala imelise maailma eest hoolitsema ning pole liiga julge väljaütlemine, et põhjus, miks Jumal inimesed päästab, pole mitte üksnes selles, et Ta armastab neid nende endi pärast, vaid Ta armastab neid sellepärast, kes nad tegelikult on – kuna nad on Tema „abi“-loojad, Tema majapidajad, Tema asevalitsejad Tema loodu üle.“ (N. T. Wright, *Justification*, lk. 234). Uuenenud suhetest Jumala ja Tema rahva vahel peaks võitma kogu maailm.

Kuna Jumal on meid nõnda armastanud, siis oleme meiegi kutsutud armastama seda, mida Tema armastab. Sellepärast, et „... nõnda on Jumal maailma armastanud“ – „nagu loodud, korraldatud olemit“ – siis peaksime meiegi seda tegema. Kuna me oleme Jumala pääste kingituse vastu võtnud, soovime sedasama päästet ja uueksloomist meie kaaslastele ning ootame kogu loodud maailma lõplikku taasloomist. Ja oleme praegu igaüks oma erilisel moel selles maailmas Jumala saadikud, et seda maailma teenida, säilitada, aidata ja tervendada.

Küsimused aruteluks

1. Kuidas sa seletaksid pääste olemust mittekristlasest sõbrale? Kui oluline on arm sinu suhtes Jumalaga?

2. Millised on mõned viisid, kuidas Jumala arm laieneb isegi nendele, kes ei pruugi Teda uskuda?

3. Mida tähendab olla loodu „teenija“? Kuidas mõjutab teisi inimesi see, et me hoolitseme loodu eest?

5. päev

Suurim misjonikäsk

Kui Saksa väed okupeerisid 1944.aasta märtsis Ungari, hakkas holokausti masin liikuma. Genotsiid oli kiire, nõudes 600 000 elu. Seitsme nädala jooksul maist juulini küüditati rohkem kui 450 000 Ungari juuti Auschwitzi vangilaagrisse – see oli holokausti kiireim küüditamine. Enamik neist saadeti saabudes gaasikambritesse. Üks kolmandik Auschwitzi ohvritest olid Ungari juudid.

Selle hulluse keskel kasvas Laszlo Michnay maine. Ungari juudid uskusid, et Ungari Seitsmenda Päeva Adventistide Kiriku president oli pühak. Hoolimata ülisuurest riskist oma elule ja perekonnale toitis, varjas ja päästis ta selle äärmusliku tagakiusamise käigus enda kodus ja kirikus arvukalt juute.

Pastor Michnay otsusekindlus juute aidata sai kinnitust 1936. aastal Saksamaal ja 1941. aastal Poolas, kui ta osales kirikukonverentsidel, kus oli tunnistajaks, et antisemitism ja metsikus on inimeste hulgas tugevalt kanda kinnitanud. See oli ainult aja küsimus, millal natsid Ungarisse tulevad. Seetõttu valmistus pastor eelseisvaks kohalikuks holokaustiks: kirikuannetuste ja

päranduse abiga kogus ta kaua säilivat toitu ning planeeris turvamajade võrgustikku.

1940ndate alguses palus pastor Michnay oma kogudusel aidata rõhutud juute. Selle peale jalutasid inimesed kirikust minema, sest olid kindlad, et ta arreteeritakse. Nemad kartsid, aga tegelikkuses ei tehtud pastorile kunagi viga. Sellegipoolest suleti lõpuks Ungari Seitsmenda Päeva Adventistide kirikud, kui SS kuulis pastor Michnay võimuvastaseid jutlusi ja pööras nendele tähelepanu.

Teise maailmasõja lõpupoole anti Saksamaa peakontorist käsk hukata kõik Michnay perekonnaliikmed juutide varjamise eest. Kuid samal öhtul sakslased lahkusid, sest nendeni oli jõudnud valekuuldus, et Vene armee on ohtlikult lähedal. Sellele järgnevas kaoses põgenes perekond oma saatuse eest. See oli vaid üks paljudest kordadest, mil pere oli imekombel pääsenud.

Kiriku kelder oli täidetud juutidega, kellele anti madratsid ja tekid. Mõned võeti valetades vastu kui sugulased. Pastor Michnay ei öelnud kellelegi ära. Kõik – ka tema enda perekond – sõid ühe korra päevas kausi suppi.

Inimeste arv, keda Michnay perekond varjas, kõikus vastavalt ruumi olemasolule ja ohule Budapestis. Pastor saatis palju juute turvamajadesse maakohtades, mis kuulusid Seitsmenda Päeva Adventistide kirikuõpetajatele, keda kunagi ei tabatud.

Jutlus läbi tegude

Umbes 60 aastat pärast neid sündmusi avaldati Austraalia riiklikus ajalehes lugu pastor Michnayst. Samal ajal avati Sydney Juudi Muuseumis näitus temast kui kellestki, kes migreerus oma hilisemas elus Austraaliasse. Tema jutlusi mäletatakse nende mõju tõttu, kuigi sisu on vähem meeles. Aga tema tähtsaimad jutlused on just need teod, mis näitasid Jumala muret tagakiusatute ja rõhutute, näljaste ja kodutute eest. Teod, mis panid teda ennast ohtlikku olukorda, selleks et teenida ja päästa.

See on selline „jutlustamine“, mis väärib suuremat tähelepanu ja praktikat. Salmid, mida tuntakse kui Suurt Misjonikäsku (Matteuse 28:18-20), on piiblisalmid, mida kristlased kõige enam tunnevad. Neid on tihti kirjeldatud kui käsku kristlaste ülesande kohta. Neid salme on rõhutatud, analüüsitud ja tähtsustatud selleks, et selgitada igat liiki misjoni- ja evangeelseid projekte; peamiselt neid, mis keskenduvad minemisele, tegemisele, ristimisele ja õpetamisele – sõnastus, mida on mitmel viisil lahti seletatud ja kokku pandud.

Kuid vahepeal me eraldame või jätame vahele antud käsu ava- ja lõpuosa: „Ja Jeesus astus nende juurde ja kõneles neile: „Minule on antud kõik

meelevald taevas ja maa peal... Ja vaata, mina olen iga päev teie juures ajastu lõpuni.“ (Matteuse 28:18, 20b) See käsk algab ja lõppeb Jeesusega. Tema iseloom, võim ja olemasolu on kontekst, mille Ta jüngrid on vastu võtnud, et täita Tema missiooni. Veel enam, me peame meeles pidama, et need instruksioonid Jeesuse esimestele jüngritele ei olnud mitte uus ülesanne, vaid pigem järg missioonile, millega Jeesus oli juba koos nendega tegelenud.

Jeesuse missioon

Ükskõik, kas see oli ettekirjutatud lugemine antud päevaks või leidis Jeesus tahtlikult asjakohased salmid (Jesaja 61:1, 2), ei olnud juhus, et Tema esimene avalik jutlus põhines just nendel salmidel: „Issanda Vaim on minu peal, seepärast on ta mind salvinud. Ta on mind läkitanud kuulutama vaestele rõõmusõnumit, kuulutama vangidele vabakslaskmist ja pimedatele nägemist, laskma vabadusse rõhutuid, kuulutama Issanda meelepärast aastat.“ (Luuka 4:18,19) Samuti ei ole juhus, et looga Jeesuse lühikesest jutlusest – „Täna on see kirjakoht teie kuuldes täide läinud“ (Luuka 4:21) – algab Luuka ülestähendus Jeesuse avaliku misjonärina.

Jeesus, ja Luukas oma ümberjutustuses Jeesuse loost, kasutas Jesaja ettekuulutust, et seletada seda, mida Jeesus teeb ja mida tegema hakkab. Need salmid Jesaja 61. peatükist võeti vastu kui Jeesuse missiooni kinnitus. Tema õpetajaamet ja missioon olid mõlemad nii vaimsed kui ka praktilised

ning Ta näitas, et vaimne ja praktiline ei ole tihti teineteisest nii kaugel, kui me vahepeal arvame. Jeesuse ja Tema jüngrite jaoks oli inimeste eest psühholoogiliselt ja praktiliselt hoolitsemine osa vaimsest hoolitsusest.

Natukene aega hiljem saatis Jeesuse sugulane ja eelkäija Johannes sõnumitoojaid Jeesuse juurde, et küsida tähtsaimat küsimust: „Kas sina oledki Tema?“ Kuigi Johannese motiivid võisid küsimust esitades olla segased – võib-olla lootis ta, et Jeesus tegutseb tema huvides – oli ta küsimus õige.

Jeesuse vastus võib erineda meie lootustest – kui välja arvata asjaolu, et see kajastab seda, mida oleme juba näinud; seda, mida Jeesus ütles, et ta tuli tegema: „Minge, teatage Johannesele, mida te olete näinud ja kuulnud: pimedad näevad jälle, jalutud kõnnivad, pidalitõbised saavad puhtaks ja kurdid kuulevad, surnud ärkavad üles, vaestele kuulutatakse rõõmusõnumit“ (Luuka 7:22). Jeesuse jaoks oleks pidanud tema praktiline õpetajatöö – hoolitsus abivajajate eest ja praktiline armastus läbi tegude – olema piisav, veenmaks Johannest või vähemalt tuletamaks talle meelde, et Jeesus oli Ainus, kelleks Johannes Teda varem kuulutas olevat.

Esimene käsk

Kui Jeesus oli kokku pannud grupi kaheteistkümnest järgijast, saatis Ta nad esimese, Matteuse evangeeliumis välja toodud käsuga kuulutama. Ta andis neile ülesande kindlate juhistega: „Ja minnes kuulutage: Taevariik on lähedal“ (Matteuse 10:7). Ta tahtis, et nad

harjutaksid selle hea uudise jagamist, töötades kohalikes kogukondades. Seega, kui Ta andis neile oma viimased juhised minna ja kuulutada evangeeliumit, olla Tema tunnistajaks ning jagada head uudist (Matteuse 28:18-20 ja Apostlite teod 1:18), ei olnud see uus ettevõtmine, vaid pigem laiem missioon, mida nad olid juba õppinud ja teinud.

Umbes 2000 aastat hiljem leiame me ennast osana samast loost ja missioonist. Jeesus õpetab ka meid häid uudiseid jagama. Aga võti evangeeliumi kuulutamiseks on teadmine sellest, mida me tahame jagada.

Ilmselt on hea uudis sõnum. Me räägime, kuidas Jumal lõi meie maailma, ja sellest, kuidas Ta on pärast pattulangemist kogu ajaloo jooksul töötanud – ning töötab siamaani – selle uuestiloomiseks. Me räägime, kuidas me olime uskumatud, aga „see miski“ muutis meie elusid, kui me Jumalaga ühenduse saime, ning nüüd elame teistsuguste ajendite ja põhimõtete järgi. Me räägime, kuidas Jeesus tuli kuulutama, et „Taevariik on lähedal“, ja kuidas me elame ootuses, et Taevariik saab Tema naastes täiuslikkuse.

Kuid üks viis evangeeliumi kuulutamiseks on mõistmine, et hea uudis on ka tegu. Jeesuse edasised juhised oma jüngritele olid: „Tehke terveks haigeid, äratage üles surnuid, tehke puhtaks pidalitõbiseid, ajage välja kurje vaim! Muidu olete saanud, muidu andke!“ (Matteuse 10:8). Need juhised kordavad Jeesuse missiooni kinnitust Luuka 4:18,19. Need head uudised oli

teod, mis kutsusid reaalselt esile muutusi vaeste, rõhutute, haigete ja uskumatute eludes. Ja kui see ei kutsu esile muutust, kas seda saab nimetada heaks uudiseks?

See ei ole ainult oluline osa headest uudistest, mida Jeesus ise õpetas ja praktiseeris, vaid ka võti uudise tõhususse ja meeldivusse: „Maailm ei saa vaielda kirikuga, mis elab koos ühiskonna vaestega valus. Selline terviklik vorm kristlusest saab kõige karmima kriitika osaliseks, sest nad tunnevad ära siira armastuse ja kaastundlikkuse, kui nad näevad seda.“ (Tony Campolo ja Gordon Aeschliman, *Everybody Wants to Change the World*, lk 13)

Kui jüngrid rändasid linnast linna, kuulutades Taevariiki ja ravides haigeid, aidates vaeseid ja andes iseend selle töö heaks, on lihtne ette kujutada, et küsimus, mis neile igas kogukonnas esitati, käis selle kohta, miks nad niisugust tööd tegid ja kes nad saatis. Vastuseks rääkisid nad entusiastlikult oma Õpetajast ja Sõbrast – mehest, keda kutsuti Jeesuseks – ja hakkasid kõnelema sellest vähesest, mida nad teadsid Ta olevat, ning sellest kuidas Ta tõi esile muutused nende eludes.

Lõpuks, head uudised on Inimene. Jeesus valis oma jüngrid kui kedagi, keda ta „nimetas apostliteks, et need oleksid temaga ja et ta võiks nad läkitada kuulutama“ (Markuse 3:14). See sõprus ja käsk sai vundamendiks evangeeliumi kuulutamisele.

Kui me veedame aega Jeesust tundma õppides, hakkame avastama Sõpra ja sõprust, millest soovime ka

teistele rääkida, isegi siis kui Jeesus ei ole meid selleks eriliselt juhendanud. Head uudised on Jeesus. Tõepoolest head uudised on Jeesus. Ja see on põhjus jagamiseks ning kuulutuse rakendamiseks oma elus.

Seega mine...

Missiooni, õpetuste, misjonireiside ja isiklike kogemuste järgselt juhendati jüngrid: „Minge siis, tehke jüngriteks kõik rahvad, ristides neid Isa ja Poja ja Püha Vaimu nimesse ja õpetades neid pidama kõike, mida mina olen teil käskinud!“ (Matteuse 28:19,20). Nende teenimistöö Tema nimel oli peegeldus ja kehtestus väärtustest ja põhimõtetest, mis tulenesid Jeesuse teenimistööst ja Kuningriigist, kuhu Ta neid kutsus. Nad olid selleks, et ühineda Jeesusega Tema missioonil päästmaks viimaseid, väikseimaid ja kadunuid.

Arutlused kirikus tunduvad vahepeal jänni jäävat küsimusega, kas keskenduda teenimisele või tunnistusele, õiglusele või evangeeliumi kuulutamisele. Kuid kui me saame nendest kontseptsioonidest paremini aru ning jälgime lähemalt Jeesuse õpetusi, avastame, et meie töö Kuningriigi nimel – eriti teiste teenimine – on üks kuulutamise vorme ja viib loomulikult teel kutseni. Pastor Michnay ammutas oma kõige mõjuvamad jutlused eludest, mida ta oli päästnud, ja sellest, mis hinda tema ja ta pere teiste kaitsmiseks maksis. Ehk ei ole meie võimalused teisi teenida nii dramaatilised ja eluohtlikud, aga me ei vali ise üht või teist teenimisvaldkonda. Me töötame

koos Jumalaga, kasutades vahendeid, mida Tema meile usaldanud on.

Ühes Ellen White'i paremini tuntud ütlustes väidab ta: „Kristuse meetod üksi annab tõeliselt hea edu inimesteni jõudmisel. Päästja suhtles inimestega kellenagi, kes soovib neile head. Ta näitas oma poolehoidu nende vastu, teenis neid vastavalt nende vajadustele ja võitis nende usalduse. Ja siis palus Ta neid: „Järgi mind.“ ... Vaeatele tuli kergendust, haigete eest hoolitseti, kibestunuid ja leinajaid trööstiti, uskumatuid juhendati, kogenematuid nõustati. Me oleme selleks, et nutta koos nutjatega ja rõõmustada koos rõõmustajatega.“ (*Suure arsti jälgedes*, lk. 143)

Nagu me oleme näinud, olid need kaks Kuningriigi ülesannet – teenimine ja evangeeliumi kuulutamine – tihedalt põimitud Jeesuse esimese käsuga oma jüngritele, ning selle järgi on ka Tema hilisemat ja suuremat misjonikäsku mõistetud ja läbi elatud. Evangeeliumi kuulutamine – kuulutades häid uudiseid lootusest, päästest, meeleparandusest, muutustest ja Jumala kõikehõlmavast armastusest – on üks teenimise vorme. Ja, et õigesti aru saada: teenimine on omakorda evangeeliumi kuulutamine, kuulutades ja tuues Jumala taevariiki esile viisil, mida inimesed ei saa märkamata jätta nii meie kui ka nende elus.

Küsimused aruteluks

1. Loe Luuka 4:16-21. Kas sa vastaksid niimoodi sarnastele küsimustele jumalikkuse, messiaks

olemise ja Jeesuse missiooni kohta?

2. Mis on Sinu arvates põhjus, miks vahepeal kiputakse eraldama teenimist ja evangeeliumi kuulutamist alternatiivsete kristlike tegevustena?

3. Nagu Jeesus kirjeldas, kutsuvad head uudised esile muutusi vaeste, rõhutute, haigetsaanute ja uskumatute eludes. Kui evangeeliumi kuulutamisel puuduvad positiivsed ja praktilised tulemused, kas seda saab siis pidada heaks uudiseks? Miks?

6. päev

Õigluse ja ilu kodanikud

Teadmine, et Jeesus tõusis üles, muudab kõik. See on kristluse tuum, kristluse keskne sündmus, mida vahel vaid oletatakse, ilma et seda tõeliselt mäletataks ja tähistataks. Aga me ei saa alahinnata seda, mis juhtus pühapäeva hommikul, pärast Jeesuse ristilöömist. Peaksime kasutama igat võimalust, et meenutada selle sündmuse jahmatavat tõelisust ja tagajärgi – kõik meie elud, kõik meie unistused, kõik meie lootused.

Väga paljud tähtsad ja tähendusrikkad hoiakud – hoiakud elu ja surma kohta – tulevad kaasa kultuurikeskkonnaga, kus oleme sündinud, õppinud ja elanud. Sageli kujunevad meie maailmavaated selle põhjal, mida ümbritsevad inimesed enesestmõistetavaks peavad. See on veel üks põhjus, miks peaksime meeles pidama, kui hinnaline on ülestõusmine. See lugu on piisavalt võimas, et muuta meie maailmavaateid ja uskumusi selle kohta, mida peame enesestmõistetavaks. Ülestõusmise lugu ei muuda üksnes meie vaateid elule, vaid annab meile teistsuguse elu. See paneb meid oma lugusid rääkima uuel viisil, muudab meie väärtusi ja prioriteete.

Võib-olla on ülestõusmisel kõige tugevam mõju sellele, kuidas liigitame oma elu ja hoiakuid võitudeks ja kaotusteks. Kristlasest kirjanik Ron Sider ütleb nii: „Need, kes mõistavad tühja hauda, võivad praegu endale kaotust lubada“ (*Ma ei ole ühiskonna aktivist*). Ohvri pärast, Jeesuse kaotuse ja Tema võiduka ülestõusmise pärast on ustavus palju tähtsam kui edu, ükskõik kuidas me seda edu ka ei hindaks. See, mida Jeesus tegi, pole üksnes meie elu ümberhindamise aluseks, vaid ka ideaaliks: „Vaadakem üles Jeesusele, usu alustajale ja täidesaatjale, kes häbist hoolimata kannatas risti temale seatud rõõmu asemel ja on nüüd istunud Jumala trooni paremale käele“ (Hbr 12:2).

Kui mõistame „tühja haa“ tähendust, suudame vältimatutele pettumustele ja kaotustele teistmoodi vastu seista. Me ei pea enam võitma, valvama, säilitama oma mainet ega olema „edukad“, et kindlustada oma kohta maailmas või meie arusaamu väärtustest. Enam ei pea meie arvamus igas vaidluses peale jääma. Samuti ei pea meile jääma viimane sõna. Viimane sõna või Sõna, mis jääb viimaseks, on juba

välja öeldud.

See on garantiiks, mis tähendab, et me ei pea täna olema nii pinges võitmise ja kaotamise pärast. Vastupidiselt meie ootustele ja kehtestatud väärtustele, mis meile on õpetatud, vabastab teadmine ülestõusmise järgsest elust meid sageli soovist näha koheseid tulemusi ja silmapilkseid võituseid. „Meie vastus lootusele, mis meil on igavikule, on pühendada end Jumala tööle siin ja praegu, teades, et sellel, mida teeme, on igavene väärtus“ (Julie Clawson, *Everyday Justice* – Igapäevane õiglus).

Ülestõusmine peab muutma kõik. Ülestõusmises muutis Jeesus ajaloo voogusid. See on garantii, et tuleb uus elu ja uus maa. Samas on see ka uutmoodi elu algus, mis on meie maailma tulnud. Jumala Kuningriik on juba meiega, ehkki veel mitte lõplikult. Selle teadmisega hakkame vaatama Jumala kuningriiki kui midagi, mis on tõeline, milles saame osaleda ja millesse juba täna panustada. Eelkõige kui õigluse ja ilu esindajad maailmas, mis kindlasti vajab rohkem õiglust ja rohkem ilu.

Õiglus

Usume, et Jumal mõistab maailma üle kohut ja tuleb tagasi, et valed teod maailmas õigeks seada. Seega peaksime võtma omaks Piibli kutse olla õiglane ja hakkama elama viisil, mis sobib kokku tulevase maailmaga. Töös ja teenimises oleme Jumala partnerid, jälgides, kuidas Tema tänapäeval maailma teenib. Samuti püüame juhtida maailma Tema kuningriigi suunas. Nii nagu Looja,

aga ka Keegi, kes kuuleb vaeste nuttu, töötab Jumal, et meie kõigiga koos töötada ja meid teenida. Siiski, vahel vaatame sellele kõigele läbi sõrmede: „Kes mõistab õiglast kohut neile, kellele liiga tehakse, kes annab leiba näljastele. Issand päästab lahti, kes on kinni seotud. Issand avab pimedate silmad; Issand seab püsti need, kes on küüru vajutatud. Issand armastab õigeid. Issand kaitseb võõraid, ta peab ülal vaeslapsi ja lesknaisi; kuid õelate teed ta saadab nurja.“ (Ps 146: 7-9)

Vahel, kui oleme üle koormatud vajadustega, mida enda ümber näeme, on Jumal see, kes vajaduste eest hoolt kannab. Ta annab, vabastab, toetab, jälgib ja teenib. Veelgi enam, vahel teeb Ta seda Oma inimeste kaudu, kes olemegi meie. Oleme kutsutud osalema Tema missioonis siin maailmas. Oleme kutsutud osalema selles, mida Tema juba teeb: jätkama seda, mida Jeesus tegi, ja teenima Teda läbi teiste teenimise.

Ehkki hindame sõbralikkust ja headust, on teenimisel ja õiglusel suurem mõju. Siiski ei saa mainimata jätta, et see valu ja piin, mis maailmas on, ei ole Jumala poolt nii määratud. Kui inimesed küsivad, kuidas võib Jumal üldse kannatusi lubada, otsime Jumalat, et seda kõike muuta. Võib-olla ei suuda me ise muuta kogukonna elusid, kuid töötades koos Jumalaga, suudame seda.

Ülestõusmisele ja Jeesuse alandlikkusele mõeldes on teiste teenimine ja paremuse poole juhtimine üheks viisiks, kuidas saame näidata, milline on Jumal. Ta võib jääda varjatuks kogu selle vale tõttu, mida enda ümber

näeme. „Otsi maalt ja taevast ja sa ei leia tõde, mis ilmutaks rohkem, kui halastuses tehtud töö nende heaks, kes vajavad meie mõistmist ja abi. See on tõde Jeesuses“ (Ellen White, *Thoughts from the Mount of Blessing- Mõtteid Õndsakskiitmise mäelt*).

Ilu

Usume, et Jumal lõi maailma ning loob selle taas täiuslikuks ja ilusaks. Seega peaksime kasutama Jumala antud rolli. Peaksime olema looja karjased ja ilu kaasloojad ning elama viisil, mis on kooskõlas sellega, missugune maailm saab olema.

Raamatus „Breath“ („Hing“) kirjutab Austraalia kirjanik Tim Winton loo, kus üks tema tegelastest kirjeldab oma

arusaama surfamisest: „Ma ei oleks saanud seda kirjeldada poisina, kuid hiljem mõistsin, mis haaras tol päeval mu tähelepanu. Oli nii võõras näha meest tegemas midagi ilusat, midagi pealtnäha mõttetut ja elegantset, ehkki keegi ei märganud ega hoolinud... Me ei rääkinud kunagi ilust ... kuid minu jaoks oli see tunne teha midagi imelist, justkui oleks vee peal tantsimine parim ja vapraim asi, mida mees teha võib.“

Kirjeldades surfamist kui „pealtnäha mõttetut ja ilusat“, unustas Winton võib-olla ilu mõtte. Jumala loodud ja Tema armastatud maailmas pole ilu kunagi mõttetut. Alustades loomisega, mis „oli väga hea“, ja jätkates Vana Testamendi poeesiaga, mis juubeldab Looja imedega Jeesuses, viidates „lilledele väljal“ (vt

Mt 6:28-30). Ilu on alati pilguheit väele, headusele, Jumala armastusele. Taasärganud soov hinnata ilu on samm edasi, et end selle iluga ühendada.

Ilu tähendus on põhjus, miks teoloog N. T. Wright peab ilu põhiosaks selles, mida kirik tänapäeva maailmas peaks igatsema. „Kirik peaks üles äratama oma janu ilu järele igal tasemel. See on hädavajalik. Elava kristluse jaoks on hädavajalik tähistada loomingu headust, juurelda selle kadumise üle ja, nii palju kui suudame, tähistada maailma paranemist, uut loodut“ (*Lihtsalt kristlane*).

Esiteks peame leidma viise, kuidas julgustada inimesi tegelema mitmesuguse kunstiga meie kirikus ja kogukonnas. Meie kiriku fuajeed või esikud võivad olla näituste paigaks. Meie ülistus võib olla rohkemat kui vaid laulmine ja jutlustamine. Meie kunstnikud vajavad meie palveid ja materiaalset abi. Meie osalus kogukonnas võib haarata ka loovuse ja ilu projekte. Peame tegema ruumi oma kunstnikele ja fotograafidele, skulptoritele ja poetidele, kirjanikele ja filmitegijatele, muusikutele ja jutuvestjatele, tantsijatele ja näitlejatele, kujudajatele, disaineritele. Vastukaaluks peavad meie kunstnikud olema pühendunud ja rõõmsad, ausad, kuid vabastavad ja lootusrikkad.

Meie arusaam ilust peab laienema kunstist ka edasi. See peaks hõlmama nii palju muid asju, mida sageli enesestmõistetavaks peame. Ilu loovad ka meie aednikud, kokad, ehitajad ja koduloojad, puuistutajad

ja professionaalid, meie hooldajad ja nõustajad, surfajad ja avastajad, meie emad ja sõbrad.

Ja me kõik oleme osa sellest. Siin on meie seotus ja osalus ilus: iga hetk, mil tunneme ära ja oskame hinnata midagi ilusat. Seejärel, jagades ilu üksteisega, saavad meist ilu evangelistid ja seega ka Jumala kuningriigi kodanikud.

Inimestena loome eelpool öeldud viisidel ja paljudel muudel viisidel. Jumal löi, jätkab loomist ja loob uuesti maailma, kus ilu pole kunagi mõttetu: „Ta on sind ümbritsenud iluga, õpetamaks sulle, et sa pole maailma loodud vaid endaga tegelema, kaevama ja ehitama, tööd rügama ega ketrama, vaid selleks, et teha elu helgemaks, rõõmsamaks ja ilusamaks Kristuse armastusega. Nagu lilled, mis teevad teiste elu oma armastuse teenistusega rõõmsamaks“ (Ellen White, *Thoughts from the Mount of Blessing – Mõtteid Õndsakskiitmise mäelt*).

See hõlmab ka niisuguse ilu loomist ja hindamist, mida muidu sooviksimine pidada mõttetuks. Keset valu, kartust ja kurbust on ehk parim, mida kristlane teha saab, tantsida vetel või teha mida tahes, mis on sinu anne või kirg.

Jagades kutset

See seondub Jumala ja inimeste teenimisega, kui otsime õigust ja ilu, millega meie mission saab teise näo. N. T. Wright ütleb nii: „Kui tegeleme loomisega, proovides tuua Jumala igavese maailma tunnuseid praegusesse hetke õiguses ja ilus ning paljudel muudel viisidel, siis seisab

kogu pildi keskel isiklik kutse Jeesuse evangeeliumist igale lapsele, naisele ja mehele“ (*Surprised by Hope*). See on teistsugune viis, et meie missiooni mõista. Mis siis, kui mõistaksime evangelismi kui armulist kutset, et ühineda eluga, mis oli Jeesusel? Mis oleks, kui keskenduksime sellele, et töötada, luua ja tähistada õiglust ja ilu tänases maailmas ning maailmas, mille Jumal on lubanud luua?

Loomulikult on ülestõusmise ja lõpliku lunastuse looming Jumala töö. Meie ülesanne kirikus on osaleda selles uues elus. Osaleda uues elus usu kogukonna ja Jumala perekonnana ning samas ka erinevate rollide täitjana kirikus. Ja sellest kogukonnast peaks niisugune elu ja lootus laienema ka meie laiematele kogukondadele, peredele, töökohtadele ja kõikidesse meie suhetesse.

See pole kindlasti kerge, kuid Paulus veenab meid, et headuse, õigluse, ilu ja evangelismi teod selles elus on olulised ning osalevad mingil määral ka Jumala kuningriigi loomisel meie maailmas praegu ja Jumala tulevases kuningriigis.

Peaaegu paradoksaalselt tähendab meie arusaamine Ülestõusmisest, et võime lubada kaotust, kuid samal ajal tähendab see ka seda, et me ei saa kaotada. 1. Kr. 15 peatükk on üks sügavamõttelisemaid peatükke Uues Testamendis, mis räägib meile pakutavast ülestõusmisest ja lootusest. See on võrratu ja kohati isegi kõrk filosoofiline arutlus, aga Paulus lõpetab väga praktiliselt: „Niisiis, mu armsad vennad, olge kindlad,

kõigutamatud ning ikka innukad Issanda töös, teades, et teie vaevanägemine Issandas ei ole tühine“ (1. Kr 15:58).

Jumala Kuningriigi kodanikuna elamine takistab meid selle maailmaga sammu pidamast. Seda heas mõttes. Siiski võib see raskeks osutuda. Teenides teisi, jätame end kõrvale ja riskime pettumusega. Töötades õiguse nimel, võime heituda. Meie katsed loovuse ja iluga seoses ei pruugi esmapilgul palju lugeda, kuid kui töötame kooskõlas Jumala kuningriigiga, ülestõusmise väega, siis pole miski, mida teeme, asjata.

Küsimused aruteluks

1. Mida sa arvad, miks kristlased vaatavad vahel läbi sõrmede Piibli kutsele otsida ja luua maailmas õiglust ja ilu?

2. Võib-olla pole sa sellele varem mõelnud, kuid missugused tegevused, projektid või teenistused, milles juba osaled, viitavad suuremal või vähemal määral õiglusele ja/või ilule?

3. Mida võiksid veel teha, et luua õiglust ja ilu oma kirikus ja kogukonnas?

7. päev

Energiaandja

Üks vanematest religioonikriitikatest, mis on levinud eelkõige kristluse kohta, ütleb järgmist: meil on kaldumus usule, mis viib usklikud eemale elust siin ja praegu, pannes meid igatsema „paremat elu“ tulevikus (või kuidas iganes keegi seda defineerib). Kriitika on siinjuures see, et keskendumine teise kuningriigi elule saab „päha pääsemise“ vormiks ning muudab uskliku vähem kasulikuks maailmale ja ühiskonnale, kus ta praegu elab. Niimoodi mõeldes kaldub lubadus „head aega“ („sweet bye and bye“), mis on laenatud traditsioonilisest hümnist, tuimastama kristlase vastuvõtlikkust praeguse elu rõõmudele ja muredele.

Usklikud on sageli sellisele kriitikale avatud, mõnikord isegi süvendades selliseid hoiakuid jutlustades ja praktiseerides. On liiga palju lugusid siiratest usklikest, kes on üle koormatud pühaduse otsimisega või läheneva maailmalõpuga ning eemaldunud aktiivsest elust, et kindlustada oma täiuslikkus või valmisolek Jeesuse teiseks tulekuks.

Lubadused, mis muudavad tänast

Ehk on kristlus kõige avatum sellisele kriitikale Piibli järjepideva töötuse tõttu Jeesuse Teisest tulemisest ja igavikulootusest täiuslikult uuesti loodud maailmas. Selles lubaduses aga ongi tähtis pääsemise element.

Sellest vaatepunktist on meie maailm langenud, purunenud ja traagiline koht ning oleks absurdne, kui me ei igatseks uuestiloodud maaailma. Nagu me juba Pauluselt kuulnud oleme, ei kisenda ainult loodu, vaid kõik uue maailma järele („ent mitte üksnes loodu, vaid needki, kellel on Vaimu esmaand, ka meie ise ägame iseenestes, oodates lapseõigust, oma ihu lunastust“ (Rm 8:23)). Kriitika, mis ütleb, et usk on põgenemine, tundub kohatu neile usklikule, kes on on eeltoodud töötused omaks võtnud. Pole midagi halba selles, kui igatseme aega, millal Jumal seab maailma õigeks, teeb lõpu ebaõiglusele, valule ja kurbusele ning asendab praeguse kartust täis segaduse oma hiilgava ja õiglase kuningriigiga.

Oma jutluses maailma lõpust kulutas Jeesus esimese poole oma arutelust (Mt 24-25), kirjeldades

üksikasjaliselt vajadust põgenemiseks ning jõudes isegi punktini, kus Ta ütleb, et kui neid päevi ei lühendataks, ei pääseks keegi (Mt 24:22). Kuid see on pigem sissejuhatuseks Tema seletusele Jumala töotuste tähtsusest. Keskendudes ainuüksi, või esmalt, kristlase „põgenemise“ aspektile, on tulevikulootus ebatäiuslik nii kristlase kui ka kriitiku jaoks.

Isegi Matteuse 24-s peatükis rõhutab Jeesus käsku elada valvsalt Tema tuleku töötuse valguses ja Ta laiendab seda teemat jutluse teises pooles kolme looga, mis keskenduvad sellele, kuidas peaks kristlane Jeesust „oodates“ elama. Loetust saab selgeks, et see ootamine ei ole passiivne ega sunni meid põgenema, vaid nõuab pigem aktiivset eluviisi ja tähelepanu nii kaasinimeste kui ka kogu meid ümbritseva maailma vastu.

Esimene lugu on kümnest pruutneitsist või tarkadest ja rumalatest neitsidest (vt Mt 25:1-13). See tähendamissõna keskendub vajadusele arendada vaimseid ressursse ja vastupidavust meie elus täna, kohandades meid praeguse eluga, et olla lõpuks valmis rõõmustama ja elama Jumalaga siis, kui maailm on uuesti loodud. Aga tähelepanu on praegustel kohustustel peigemehe võimaliku hilinemise valguses.

Jeesuse teine lugu on tähendamissõna kolmest teenrist, tuntud ka talentide tähendamissõnana (vt Mt 25:14-30), kus kolmele mehele antakse erinevad rahasummad. Need esindavad materiaalseid ressursse ja võimalusi, millest meile igapäevale jagatakse

erinev osa. Mehed jäeti töötama oma isanda nimel, kuni ta naaseb. Tema tagasitulekul pidid nad aru andma kõige selle kasutamisest, mis neile anti. Kaks teenijat on tublid, aga kolmas oli liiga kartlik oma kingitust kasutama, mistõttu isand noomis teda ja viskas ta oma majast välja. Jällegi on loo tähtsaim osa isanda lahkumine ja taastulek, mida oodates tuleb oma ressursse ja võimalusi kasutada parimal moel.

Kolmandale loole viidatakse tavaliselt kui tähendamissõnale lammastest ja sikkudest, kuid millel pole mingit tegemist kariloomade sorteerimise või lugemisega (vt Mt 25:31-46). Lühidalt öeldes rõhutab see tähendamissõna, et on tähtis, kuidas me praegu elame ning kohtleme teisi, eriti õnnetu meie keskel. See on Jeesuse jutluse haripunkt. Matteuse 24 peatüki alguses küsivad jüngrid Temalt: „Kuidas me teame, et maailmalõpp on ligidal ja Sa tuled tagasi nii nagu lubatud?“, millele Jeesus lõpuks vastab: „Kõige rohkem loeb see, kuidas te minu äraolekul elate ja inimesi kohtlete.“

Selle asemel, et lasta ennast ahvatleda enesekesksle „põgenemisele“ siinsest maailmast, peaks töötus Teisest Tulekust ja uuesti loodud maailmast olema kutse teistsugusele eluviisile, teenimisele, ja siduma meid end ümbritsevate inimestega. Jeesus töötab täita praeguse hetke lootusega ja lootuse omakorda energiaga. Kuna tulevik annab olevikule tähenduse ja eesmärgi, pühendum meile teiste vajaduse täitmisele, selle käigus ühiskonda isegi ümber kujundades. Kristlase lootusel on ulatuslikud

ühiskondlikud tulemused. Me vaatame tagasi, et näha töotusi, mille täitumist me ootame, ning tegutseme praegu selle valguses, mis on tulemas. (Peter Jansen, The Future of Jesus)

Elades lootuse valguses

Reaalsus on, et sellel, mida me tuleviku kohta usume, on tähtis mõju sellele, kuidas me praegu elame. Tunnistades valeks sellise pidevalt teises maailmas viibiva uskliku karikatuuri, kes on keskendunud ainult eesolevale ähmasele igaviku õndsusele, peaks hea usaldus Jumala töotustest ja meie maailma eesolevast tulevikust olema abivahend aktiivseks tegevuseks, sädemeks elule, mis on rikastav ja sügav ning eristab meid teistest.

Definitsiooni järgi on adventistid – inimesed, kes ootavad seda tulekut ja kuningriiki – lootuse inimesed. Aga see ei ole lihtsalt lootus mingisugusest kaugest valguse laigukesest. Lootus käib rohkem tänase kui homse kohta. Samal ajal kui lootus vaatab tulevikku, valgustab õige arusaam lootusest meid ja muudab oleviku. Sellise lootusega peaksime hakkama elama juba praegu, nii nagu me kujutame seda ette tulevikus, ja alustama tööd, et muuta maailm selliseks, millisenä me seda ühel päeval näha loodame.

See impulss on kahtlemata praktiline. Kui me usume, saab Jumala õiglane kavatsus lõpuks inimkonna ülimaks reaalsuseks, see annab meile põhjuse elada nii juba praegu ja korrastada oma elud, justkui püüaksime tulevikku realiseerida. Samuti on see midagi, mida

need Jumala inimesed, kes igatsevad elada Jumala korralduste järgi, valivad teha.

Teadmine, et see, mis saab „pisematest vendadest“, loeb Jumalale, peaks korda minema ka neile, kes on „Tema inimesed“. Kuna me teame, et poliitilised, majanduslikud, kultuurilised ja sotsiaalsed võimustruktuurid, mis kaitsevad ebaõiglust kõigis oma vormides, kukutatakse kord, elame me nii, et meie voorused ning see, kuidas me teenime, andestame ja armastame, on teravas kontrastis maailmaga meie ümber. Oma elu, tunnistuse, olemise ja mõjuga üritame teha olematuks kurjust oma maailmas. Me teame, et need jõud ja süsteemid – ning meie osalus nendes ja sealt saadav kasu – on ainult lühiajaline ja ükskõik, kui võimsad võivad nad näida, ei ole neil tegelikult mingit tähtsust.

Kahtlemata on Jeesuse tagasitulekutöötustes rõhutatud ka pääsemist. Maailmas, kus on nii palju valu ja kurbust, on loogiline oodata paremat kohta ja paremat võimalust. Vastavalt Jumala töotustele tuleb see kõik, kuid mitte veel.

Täna on kõige tähtsam see, et need töötused muudavad meie nägemust tänasest päevast ja selle mõjust meile. Jumala töötused kutsuvad meid maailmas tegutsema, tehes seda, mida me suudame, et astuda vastu valedel, mida enda ümber näeme; leevendada valu meie õdedes ja vendades; hoolima maailmast; rõõmustama headuse üle, mida me leiame, ja jagama lootust, mida need töötused meile annavad.

Kuitahes kõhklevad ja väikesed meie pingutused võivad olla, töötame me koos Jumalaga, et alustada maailma uuesti loomist, sest lõpuks ühel päeval teebki Ta seda. Kui Jeesus ütles: „Ma lähen ära ja tulen teie juurde tagasi“ (Jh 14:28), ütles Ta oma järgijatele ka seda: „Elage, teades, et see on õige, ja te muudate midagi.“

Lootus kohtumõistmisele

Et tõesti hinnata Jumala töotuste mõju ning olla energilised ustavalt elamiseks ja millegi muutmiseks, peame me proovima näha maailma nii nagu Jumal seda näeb. Kohtumõistmise kirjeldusel Piiblis on suurem rõhk pandud headusele ja Jumala kohtu lootusele. Raamatus „Mõtteid psalmidest“ märkab C. S. Lewis, et piibellikud kirjutised Lauludest ja Prohvetidest on täis igatsust kohtumõistmise järele, ning seetõttu peab ta kuulutust „kohtumõistmisest“ heaks uudiseks. See on allasurutute ja unustatute hääl, mis taotleb valedes õigeks muutumist ja oma kaebuste kuulda võtmist.

Samuti on raamatus üleskutse, et pandaks tähele valet, mida meie maailmas tehakse – ja tuletatakse meelde, et Keegi teebki seda. Kuigi kannatamine, allasurumine ja tragöödia on iseenesest piisavalt rasked, on veel suurem kahju või ülekohus see, kui neid tähelegi ei panda. Kurbuse kaalutus on raskem kui algne koorem. Maailm ilma mineviku või tagajärgedeta on lõpuks väga mõttetu.

See on põhiargument Kogu

raamatus; raamatus, kus on paljusid katseid usu puhtast kirjeldamisest. Filosoofi hüüd „Tühisuste tühisus!“ kõlab läbi muistse tarkusekirjanduse lehekülgede, kui salm salmi järel hinnatakse elu iga osa liiga mõttetuks, et pingutust väärida. Selle järgi on töö, jõukus, tarkus ja nauding kõik tähtsusetud. Isegi erinevust hea ja kurja vahel on vaadeldud kui väheolulist: „Mõttetus on seegi, mis maa peal sünnib, et on õiged kelle käsi käib, nagu oleksid nad teinud õelate tegusid, ja et on õelaid, kelle käsi käib, nagu oleksid nad teinud õigete tegusid. Ma ütlen: Seegi on tühi töö!“ (Kg 8:14).

Oma ägeda kallaletungi lõpus teeb filosoof järsu pöörde. Lõpmatu mõttetuse keskel ütleb ta: „Oota, Jumal mõistab kohut, nii, et kõik ei olegi tühine; nüüd loeb kõik ja igaüks. Seega, karda Jumalat ja pea Tema käske“ – tähendab, armasta ja austa Jumalat ning õpi tegema õiget ja otsima headust (Kg 12:13-14).

Kohtumõistmise lootus sõltub sellest, mida me usume Jumala loomusest, elust ja maailmast, kus elame. Piibel rõhutab, et me elame Jumala loodud ja armastatud maailmas, mis on läinud valesti ja kus Jumal töötab oma taasloomise plaani heaks, olles seda Jeesuse elu ja surma kaudu juba silmapaistvalt näidanud. Nagu me mõista võime, on meie maailma lugu ja inimkond valesti läinud ning paljud on jäänud rikutuse lõksu, mis on kurjuse võitude tagajärg. Jumala kohtumõistmine on aga võtmesõna Tema maailma õigeks seadmisele. Neile,

kes kogevad palju halba ja ebaõiglust, on see hea uudis. Ning me ei hinda seda ainult siis, kui me ei suuda kuulda nende hääli ja näha nende silmadega, kes on häbistatud, ebainimlikult koheldud ja ära kasutatud.

See vaade ei anna meile mitte ainult uut arusaama kohtumõistmise lootusest, vaid muudab meie vaadet teistest. „Inimesi, kes usuvad Jumalat ja pööravad maailma pea peale – nagu Maarja oma kiituslauluga, tõmmates alla vägevad nende troonidelt ning ülistades alandlikke ja vaguraid (vt. Lk 1:46-55) – ei jäeta maha, sest nad on osa maailma oleviku muutmisest“ (N T Wright, *Surprised by Hope*). Oodates Jumala töötuse täitumist maailma üle kohtumõistmisest ja ühendades oma elu Tema missiooniga luua meie maailm lõpuks ja igavesti õigeks, hakkab kohtumõistmise lootus maailma muutma juba täna, isegi kui praegu ainult vilksamisi ja näiliselt väikestviisi.

Suurim vaatenurga muutus on näha maailma Jumala silme läbi. Nagu David James Duncan kirjutab oma 20. aastapäeva väljaande *The River Why* järelsõnas, peaks seda liiki usk ja meie arusaamine Jumala eesmärkidest siin maailmas olema alus sellele, kuidas me oma elusid elame. „Õigluse teadmine on möödapääsmatu ja mitte inimeste kätes; lõpetuseks tahan ma küsida: milleks mõista hukka? Miks vihata või raevutseda? Miks mitte lihtsalt teenida, kus ja kuidas iganes ning kuitahes kaua ja tänulikult me suudame, samm-sammult, südamest südamesse?”

Küsimused aruteluks

1. Mida sa arvad, miks kritiseeritakse vahel kristlasi, öeldes, et nad on vähe huvitatud sellest, mis nende ümber toimub? Kas te arvate, et see on õiglane kriitika?

2. Kuidas sa kirjeldaksid seda, mismoodi sinu uskumine Jeesuse Teise tulekusse motiveerib sind täna teisi teenima?

3. Millisel moel on töötused Jumala kohtust head uudised? Või tunduvad nad sulle pigem ähvardusena?

8. päev

Kolme ingli lugu

Seitsmenda päeva adventistide ametlikud tõekspidamised on kokku pandud ühte raamatusse – „Seitsmenda Päeva Adventistide põhiõpetused“, mis on veidi üle 4000 sõna pikk. Ühes lauseosas, kokku 11 sõna ulatuses, on mainitud ka „kolme inglit Johannese ilmutuse 14. peatükist“. Kolme ingli sõnumid moodustavad pelgalt pool tosinat lauset Ilmutuse raamatu prohvetite, sümbolite, draama, hoiatuste ja töötuste keskel.

Meie kirikutes ringi vaadates saab aga varsti selgeks, et need „kolm inglit“ on meie identiteedi ja missiooni jaoks tähtsamad, kui esmapilgul võiks arvata. Meie suurimate kirikute vitraažakendest infolehtede esikülgedeni, tuhmunud kirikusiltidelt värskest värvitud logodeni on kolme ingli sümbol üle terve maailma seitsmenda päeva adventistide korduv motiiv.

Kolm inglit on ka oluline osa meie koguduse ajaloost ja pärandist. Kui adventliikumist alustanud jutlustest oli möödunud 50 aastat, rõhutas Ellen White oma kirjutistes kolme ingli jätkuvat tähtsust: „Kõiki kolme sõnumit tuleb siiani kuulutada. On hädavajalik,

et neid korrataks praegu nagu ei kunagi varem kõigile neile, kes otsivad tõde“ (*Counsels to Writers and Editors*, lk 26-27). Kolme ingli sõnumite kuulutamine on jätkuvalt adventkiriku missiooni kese.

Nii nagu meie vaimuliku elu ja uskumuste paljude aspektidega, võib nende igapäevasus muutuda klišeeks, nende kuulutamine kaotab kordamisega oma erakorralisuse, ja „praegune tõde“ tuhmub väljakujunenud „arusaamadeks“.

Niisiis, kui miski on meile oluline, peaksime tihti veetma aega selle üle mõtiskledes, küsides endalt vanu teadantutud küsimusi ning ka uusi küsimusi. Me ei pea ilmtingimata hülgame oma päritud arusaamu, kuid peaksime uuesti vaatama algtekste, et saada aru, kas seal on midagi, mida me ei ole tähele pannud, midagi rohkemat, mida lisada arusaamale meile antud Jumala sõnumist. Peaksime neid uuesti vaatama kui osa Piibli suuremast pildist, osa Jumala plaanist meie Maa ja oma rahva jaoks.

Üks selline küsimus kolme ingli loo kohta oleks: „Miks tulevad inglid kolmekaup?“ Muidugi on inglaid

mainitud ka enne ja pärast Ilmutuse raamatu 14. peatüki 6-12 salmi, aga neid kolme inglit on eriliselt tutvustatud just koos, koos kolme erilise sõnumiga, mis sobivad omavahel kokku. Niisiis miks kolm?

Üks võimalus on, et see on kirjanduslik meetod, tuntud kui kolmekordistamine. Kooliaegsetest eesti keele tundidest mäletame, et see on üks võimalus loo rääkimiseks või tõe seletamiseks ning seda võib näha mitmetes kirjandusvormides. Seda mustrit näeme kordumas paljudes teisteski lugudes. Keele loogikas on olemas tees (väide), antitees (vastuväide) ja sünteis.

Kuigi inimesed võivad kõhelda, kas hakata lugema kolme ingli kuulutust mustri järgi, mis on kirjandusest „laenatud“, peaksime aru saama, et Piibel ise on esmalt üks lugu – lugu Jumalast ja Tema tegutsemisest inimestega, loomisest kuni uueks loomiseni. Kui õpime Piiblit sellisel viisil lugema, saame üsna varsti aru, et meie oleme samuti osa sellest loost. See on lugu, millesse saame kaasata teisi inimesi, ühendades neid Jumala looga.

Esimene ingel: Loodud (Johannese ilmutus 14:7)

Üks Piibli loo järjepidev kordus on Jumala kutse oma rahvale, et nad peaksid Teda meeles, tuleksid tagasi Tema juurde ja paneksid paika oma prioriteedid. See on osalt inimloomuse ebapüsivuse peegeldus – me vajame alandumist ja uueks loomist ning libiseme tagasi oma parimate kavatsuste

juurest. See on samuti meeldetuletus, et Jumal jõuab iga järgneva põlvkonnani uuel viisil – Ta kohtub inimestega ajas, kohas ja nendes tingimustes, milles inimesed hetkel on.

Võib-olla on see märk, et Jumala nõuded meie elus ja maailmas kutsuvad meid alati minema kaugemale oma kohustustest, fookusest ja valikutest, missugused need ka ei oleks või kui head need ei oleks. Osaliselt tundub, et kutset „Karta Jumalat ja anda Talle au“ korratakse Johannese ilmutuse 14. peatükis esimese ingli poolt. Kuues salm paneb selle sõnumi „igavese evangeeliumi“ konteksti ja annab meile kindluse, kuid ei jäta ruumi enesega rahuloluks.

Ingel kutsub meid püsivalt õppima, kuidas paremini elada, armastada ja ülistada. Aeg-ajalt vedame me liiga palju aega ja energiat ülistuse „õigete“ ja „valede“ külgede otsimisega ning unustame – nagu üks muusik on kirjeldanud –, et meie ülistus on kui lapse joonistus Jumalale. Tal on sellest hea meel, kuid see ei tulene meie ülistuse headest külgedest, korrektsusest ega artistlikust eripärast. Meie koostoitumist Jumalaga ei tee eriliseks ja igavikuliselt väärtuslikuks mitte see, mida meie teeme, vaid mida Jumal on teinud: „Selles on armastus – ei, mitte selles, et meie oleme armastanud Jumalat, vaid et tema on armastanud meid ja on läkitanud oma Poja lepitusohvriks meie pattude eest“ (1.Jh 4:10).

Paratamatult tekib küsimus: kui kogu loodu, lunastus ja uueks loomine

pärineb Jumalalt ja, vastavalt Piiblile, veedab Jumal kogu inimajaloo, et seda meile selgeks teha, siis miks tundub Jumal olevat nii hõivatud sellega, et me kõike seda ise Talle ütleksime? Kui Jumal on see, kes Ta ütleb end olevat, siis miks on Ta nii keskendunud sellele, et meie Teda ülistaksime?

Jumala kutse Teda ülistada on veelkord üks Jumala armastuse väljendus. Ainult väike osa inimestest, kes ei hinda Jumala suuremaid eesmärke, vaidleksid vastu, öeldes, et maailm ei oleks parem paik, kui rohkem inimesi võtaks tõeliselt kuulda Jumala kutset Teda karta ja ülistada. Selle sõnumi valguses vajame radikaalset taasavastamist, kuidas mõjutame vastastikku üksteist ja maailma meie ümber. Sellepärast kehtib see kutse „kõigile paganahõimudele ja suguharudele ja keeltele ja rahvastele“ (Johannese ilmutuse 14:6). Põhjus ei ole selles, et Jumal tunneks ennast meie ülistusest paremini, kui see oleks võimalik või vajalik, vaid Jumal tahab parimati oma rahvale ja loodutele.

Niiviisi on esimese ingli kuulutus ka meie maailma peamine headuse tõestus. Kuigi maailm on langenud ja pimenenud, peegeldab see siiski Jumala au, headust ja suurust. Igapäevases maailmas, eri rahvaste kultuuris, parimas, mida inimkonnal on pakkuda, võime tajuda Looja enda sõrmejälgi ja kajasid.

Kahjuks ei ole meil kui Jumala lastel alati oma igapäevaelus õnnestunud näha ja tähistada Jumala väljendust meie seas. Johannese ilmutuse neljateistkümnendas

peatükis kutsub esimene ingel meid seda paremini tegema. „Loomise ja ülestõusmise keskmes on kinnitus, et kui Jumal lõi maailma, siis Ta ütles, et see on „hea“. Ja see on siiani“ (Rob Bell, Velvet Elvis, lk 170).

Sõnumiga, mida on öeldud põlvkondadele enne meid, sõnumiga, mis on rajatud evangeeliumi kindlusele ja sisaldab tungivat vajadust otsustada, kordab ingel Jumala kutset ülistada Teda kui Loojat, Issandat ja Lunastajat meie ja meie maailma jaoks ning kui tõelise headuse loojat.

Teine ingel: langenud (Ilmutuse 14:8)

Oma raamatus *Life After God (Elu pärast Jumalat)* laseb Douglas Coupland ühel kirjanikul kirjeldada telekaadrit Florida Miami loomaaiast orkaani tagajärjel tekkinud üleujutuste ajal: „Seal olid pildid rusude vahel ujuvatest partidest ja pikkadest elegantsetest lindudest, kes aga ei teadnud, et need olid rusud. See oli lihtsalt maailm“ (lk 85). Ta kirjeldab samasugust olukorda, kus oleme meie.

Võib-olla ujume pikka aega rahulikult oma maailma rusude vahel. Me vaatame end ümbritsevat viletsust, tragöödiat, kurbust ja kurjust ning kaldume arvama, et see on „lihtsalt maailm“. Tõepoolest – me peame peaaegu võimatuks kujutada ette elu ilma kurjuse ja selle mõjuta. Me hakkame pidama kurjust enesestmõistetavaks, jättes tähelepanuta tõsiasja, et nii palju sellest, millega me vähemalt pealiskaudselt lepime, on

täiesti valesti.

Siiski üllatab meid üsna tihti selge sündmustepuhang, mis tuletab meelde, et elame olemuslikult pahatahtlikus maailmas ning kurjus on meie maailma selliseks muutnud. Isiklik kaotus või kurvastus, riigi tragöödia, inimkatastroof või mõni vägivallategu toob ilmsiks meie langenud ja viletsa olukorra. Alates kohutavatest ja südantlõhestavatest uudistest ning lõpetades isiklike pettumuste ja ahastuste vaikse kannatamisega – need avavad meie silmad uuesti, kuigi lühikeseks ajaks, et näeksime rususid.

Ilmutuse raamatu 14. peatüki teise inglī sõnum juhib meie tähelepanu just sellisele reaalsusele. Maailmaga ei ole kõik korras. Õigupoolest

on midagi lootusetult, ohtlikult ja kuratlikult valesti. Kõik algas sellega, et suur ja armastav Jumal lõi imeliselt hea maailma, kuid kurjus sekkus. Meie elame sellest tingitud halbade tagajärgedega ning selle tee paratamatu lõpp on täielik lootusetus ja enesehäving.

Armupetuse kontekstis (vt Ilmutuse 14:6) vajame me päästmist just sellest. Hetkedel, mil oleme endaga ausad, tunneme selle langenud olemuse endas ära. Me võime hõlpsasti viidata kurjusele mujal, kuid enne, kui pöörame oma tähelepanu end ümbritseva ülekohtu parandamisele, tuleb meil üles tunnistada iseenda puudused ning mõõnda, et näeme vähemalt sellesama kurjuse algeid enda mõtetes ja tegudes.

Kurjuse sekkumise lugu leiab

kõlapinda ka meie maailma mastaabis. Kurjuse kohalolu tõttu kalduvad meie maailma jõustruktuurid töötama vastu Jumalale, Tema rahvale ja plaanidele selle maailma jaoks. Meie maailma poliitilised, majanduslikud, religioossed ja sotsiaalsed süsteemid kalduvad viletsuse suunas. Inimajaloo ängistus, tragöödia, vägivald ja ebaõiglus on selle liigagi ilmsed tagajärjed. Niisiis peame meie – Jumala rahvana – seisma vastu ja andma aktiivse vastulöögi meie maailma jõududele, mis püüavad oma koosseisu täiendada ning õõnestada, kurnata ja hävitada kõike, mille Jumal on loonud ja mida ta pidas heaks.

Siiski, samal ajal püüavad selle maailma süsteemid võtta meilt ära ka meie lojaalsust, seades end kohale, mis kuulub ainult Jumalale, kes on meie Looja ja Päästja. Piibel kasutab regulaarselt kaht kujundit, et kirjeldada, kuidas kurjus maailmas toimib. Hoor või abielurikkuja sosistab võrgutavalt, meelitades meid elama enesekesket lõbu- ja luksuseelu, kus võtame endale parima, mis maailmal pakkuda on, ja kasutame seda ainult iseenda kasuks ja lõbuks. Teise võimalusena nõuab tähelepanu metsaline, kes oma tahtmise läbisurumiseks ähvardab ja kasutab sageli vägivalda ning kes esindab valitsemisviisi, mille korral jäävad ellu ainult tugevad, ja need, kes ellu ei jää, on ilmselt liiga nõrgad, et neil võiks tegelikku väärtust olla.

Kuid teine hää hüüab taevast „Minge välja temast, minu rahvas, et te ei saaks tema pattude osaliseks ja et teid ei tabaks tema nuhtlused“ (Ilmutuse

18:4). Jumal ei ähvarda, ta pigem – oma armastuses – hoiatab meid, milline peab olema kurjuse lõpptulemus. Jumala armulikkuse tõttu ei saa kurjus kesta igavesti.

Kui meil on meie maailma kohutavas reaalsuses kiusatus enesega rahulolev olla, siis kutsub teine ingel meid üles saama teadlikuks langenud maailmast, tõstma oma pilgud ülespoole rusudest, mida me oleme ekslikult tegelikuks maailmaks pidanud, ja vaatama „igavesele evangeeliumile“, millest kuulutab Jumal.

Kolmas ingel: uuestiloomine (Ilmutuse 14:9-12)

Esimese ja teise ingli lugu eristab lühidalt ja selgelt Jumala nõuded ja kutse ning selle maailma ja selle jõusüsteemide viletsuse – hea ja kurja. Loo kolmandas osas on esitatud ühemõtteline valik. Kas me oleme lojaalsed jumalariigile või selle maailma riikidele? Kas oleme osa probleemist või Jumala lahendusest?

Piibliloos kutsub Jumal ikka ja jälle oma rahvast – ning inimrühmi – olema Tema esindajad. Nendest saavad jätkuva evangeeliumiloo osalised, et teha tööd maailma ja jumalariigi heaks, et seista tõe ja headuse eest, olles silmitsi peaaegu vastupandamatu kurjusega. Seda kutset kordab Ilmutuse raamatu 14. peatüki kolmas ingel.

Ning selle valiku tulemused on samuti erinevad. Jumala rahvast kutsutakse teatud ajaks üles „pidama vastu“ ja „jääma kindlaks“ elu väljakutsetes, katsumustes ja tagakiusamistes, samal ajal kui nende saatus, kes valivad langenute poole, on

sünge.

Me pörkame tihti tagasi „Jumala viha“ teemaliselt mõtisklusest. Esmapilgul tundub, et see ei sobi meie arusaamaga armastuse Jumalast. See on aga sümptom meie pealiskaudsest arusaamast kurjuse kohta. Oma kodumaa sõjaõudustega silmitsi seistes kommenteerib üks autor: „Ma sain aru, et ma peaksin tõstma mässu Jumala vastu, kes *ei oleks* maailma kurjust nähes vihane. Jumal on vihane, mitte hoolimata sellest, et Ta on armastus. Jumal on vihane, sest Ta on armastus“ (Miroslav Volf, *Free of Charge (Tasuta)*, lk 139). Kui me hakkame mõistma kurjuse tõelist olemust, siis saame aru, et headuse täielikuks valitsemiseks, tuleb kurjus – ja, kurb küll, kuid ka kõik, kes kurjuse valivad, – täielikult hävitada.

Ilmutuse raamatu 14. peatüki kolmas ingel annab meile igavese perspektiivi. Kuna kurjus – isegi selle kõige halvemal kujul – on kõigest ajutine, siis kutsutakse meid sellele kurjusele, ükskõik mis kujul see ka on, vastu seisma. On huvitav, et ingel ei vastanda kurjust mitte õndsusega, vaid kannatliku vastupidamise ja ustavusega. Näib, et meie põhimureks ei ole mitte niivõrd „pääsemine“, vaid see peaks alati olema selle teada saamine, mida tähendab Jumala ustava rahvana elamine, ükskõik millisest ajahetkest ja millistest tingimustest me end leiame. Mõnikord on kutset „kindlaks jääda“ – jääda „järelejäanute“ hulka – vääriti mõistetud kui kutset pühitsetud eraldatusesse ja isegi kutset kõrvalekalduvatuks passiivsuseks. Selle asemel peaks see

olema kutse teenimiseks, et teha head teistele, ükskõik kes ja kus nad meie maailma kurjuse, ebaõigluse ja traagiliste sündmuste keskel ka ei oleks. Võib-olla peaks see kannatlikkus – Jumala käske pidades ja Jeesust järgides – käima isegi käsikäes prohvetliku kannatamatusega meie maailma langenud võimude, süsteemide ja kurjuse suhtes.

Jumala rahva jaoks – ning kõigile inimeste ja paikade jaoks, mida Jumala rahvas saab mõjutada, – algab tulevane jumalariik juba nüüd. Jumalariigi loomine viiakse lõpule muidugi siis, kui Jumal ise maailma lõpuks uueks loob (vt Ilmutuse 21:1-5). Kuid meid kutsutakse üles olema taastajad ja uuestiloojad siin ja praegu – ning niiviisi tegutsedes julgustama teisi tegema igavikku ulatuvat valikut, mille nad langetama peavad.

„Igavese armuõpetuse“ ja Jumala kohtumõistmise lubaduse kontekstis, evangeeliumi kindlate töotuste valguses ning arvestades hoiatusi enesega rahulolu ja paljude teiste kurja kiusatuste kohta, kutsutakse meid üles head tegema ja selle eest seisma – ning teenima, nagu seda tegi Jeesus (vt Luuka 4:18, 19).

Küsimused aruteluks

1. Mil moel erineb see kolme ingli loo selgitusviis teistest jutlustest, artiklitest või raamatutest, mida te olete võib-olla nende piiblisalmide kohta lugenud?

2. Milliseid misjonitöö ja teenimise aspekte me kolme ingli sõnumites näeme?

3. Mis on teie arvates kõige

olulisemad aspektid seoses sellega, mida tähendab tänapäeva ühiskonnas Jumala rahvana elamine?

2013. aasta noorte palvenädala loengud

Maria Dunchie

Tõlkisid: Miikael Volkonski, Laura Kangur, Erkki Kask, Siiri Lobjakas,
Liina Kanter, Kristi Kopli, Merle Kopli, Pille Põldaru, Monika
Kruusmägi

Toimetas: Ly Kaasik

Küljendas: Indrek Ploompuu

Eriline tänu Pille Põldarule.

Seitsmenda Päeva Adventistide Koguduste Eesti Liit, 2013

